

ISSN 2080-0878

REDAKCJA
tel. 662 061 331**ODWIEDŹ NASZ PORTAL**

WĄBRZEŹNO- CWA.PL

Bieżące informacje
z regionu
pod Twoją ręką

tel. 516 836 355

Tanie Dachy
Jabłonowo

sprzedaż - pomiar - montaż

• Dachy • Rynny • Akcesoria
• Garaże • Okna
• Obróbki blacharskie

REKLAMA

REGIONPodsumowanie połowy
kadencji

str. 2 - Aktualności

WĄBRZEŹNOCzytelnicy CWA
odebrali gęsie tuszki

str. 4 - Aktualności

CZWARTEK

6 LISTOPADA 2025

ISSN: 2080-0878

2,99 zł

w tym 5% VAT

nr 22/2025 (839)

CWA**DWUTYGODNIK REGIONU WĄBRZESKIEGO**

Zarzuty dla podpalaczy! Grozi im po 5 lat

GMINA RYŃSK ➤ Zniszczony garaż i budynek gospodarczy. Straty oszacowane na około 100 tysięcy złotych. To wynik pożaru jaki wybuchł niespełna miesiąc temu na terenie gminy Ryńsk. Dziś wiadomo już, że było to podpalenie

W ubiegłym miesiącu (7 października 2025 roku) policjanci wąbrzeskiej jednostki wezwani zostali na miejsce pożaru. Wstępne ustalenia strażaków wskazywały, że doszło do zaprószenia ognia. Właściciel posesji określił swoje straty na tysiące złotych.

— Nad sprawą pracować zaczęli policjanci wąbrzeskiego

wydziału kryminalnego. Liczne przesłuchania świadków i ustalenia mundurowych pozwoliły na zatrzymanie dwóch osób. Była to 34-letnia kobieta z gminy Ryńsk oraz 46-letni mężczyzna z powiatu inowrocławskiego — informuje st. asp. Krzysztof Świerczyński z Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie.

Sprawdzenie w policyjnej bazie danych wskazało, że zatrzymany sprawca ma już na swoim koncie inne podpalenie. Oboje zatrzymani usłyszeli zarzuty zniszczenia mienia, poprzez jego podpalenie. Grozi im teraz do 5 lat więzienia.

(ak), fot. ilustracyjne

Powiat

Eliminują piratów drogowych

Dane statystyczne nie pozostawiają złudzeń. Główną przyczyną wypadków w Polsce jest nadmierna prędkość. Niestety mimo podwyższenia kar wielu kierowców nadal nie stosuje się do przepisów drogowych.

Kilka ostatnich dni obfitowało w liczne wykroczenia drogowe, jakie ujawniali policjanci Wydziału Ruchu Drogowego. Wąbrzescy funkcjonariusze niezmiennie sprawują nadzór nad drogami całego powiatu, eliminując z ruchu kierowców, którzy za nic mają przepisy drogowie, stwarzając przy tym zagrożenie dla innych uczestników ruchu.

W miniony weekend w Płużnicy tuż po godzinie 18:00 mundurowi zatrzymali 19-letniego mieszkańca tej miejscowości, który pomimo ograniczenia w obszarze zabudowanym jechał swoim autem z prędkością 102 km/h! Godzinę później kolejny z patroli zatrzymał w Bliźnie 20-letniego mężczyznę kierującego volkswagenem, który przekroczył dozwoloną prędkość w obszarze zabudowanym o 66 km/h!

Kilka dni później na ulicy Wolności w Wąbrzeźnie policjanci za-

trzymali 30-letniego mieszkańca Wąbrzeźna, który kierował samochodem osobowym bez uprawnień i jednocześnie wbrew sądowemu zakazowi. Tego samego dnia o godzinie 20:00 w Sitnie funkcjonariusze drogówki przerwali szaleńczą jazdę kolejnego 19-latką, który pędził swoim audi, przekraczając dozwoloną prędkość w centrum miejscowości o 67 km/h!

Młodzi kierowcy natychmiast stracili prawa jazdy na najbliższe 3 miesiące, ukarani zostali również wysokimi mandatami i punktami karnymi. Mężczyznę kierującego wbrew zakazowi czekają surowsze konsekwencje. Za popełnione przestępstwo grozi mu do 5 lat więzienia. Apelujemy o rozagę i zdrowy rozsądek! Mniejsza prędkość to większe bezpieczeństwo.

(ak), fot. KPP Wąbrzeźno

Podsumowanie połowy kadencji

REGION ▶ W rocznicę wyborów parlamentarnych poseł Marcin Skonieczka podsumowuje dwa lata działalności rządu Koalicji Obywatelskiej, Polski 2050, PSL-u oraz Lewicy. – Od dwóch lat rozwijamy Polskę – podkreśla Marcin Skonieczka

– 15 października 2023 roku Polki i Polacy wzięli sprawy w swoje ręce i dali pokaz obywatelskiej odpowiedzialności – czego dowodem była rekordowa frekwencja, sięgająca 75%. Z woli 11,6 mln wyborców powstał rząd złożony z czterech ugrupowań. Te wybory przywróciły wiarę, że współpraca i normalność są możliwe – mówi poseł na Sejm RP Marcin Skonieczka.

Bez Trzeciej Drogi nie byłoby tej zmiany

Poseł podkreśla, że współrządzenie Polski 2050 w ramach Trzeciej Drogi miało kluczowe znaczenie dla realizacji reform i stabilizacji sytuacji gospodarczej. – Dziękuję, że wtedy poszliśmy głębiej. Bez Trzeciej Drogi – bez Polski 2050 – nie byłoby tego rządu i tej zmiany. Dziękuję za zaufanie, którym nas obdarzyliście – mówi poseł Skonieczka. Dodaje również, iż po dwóch latach Polska 2050 dotrzymała słowa i dowodzi zmiany, które służą ludziom.

Zdaniem posła przez ostatnie dwa lata rząd konsekwentnie realizował swoje zobowiązania

w kluczowych obszarach. Wśród najważniejszych rządowych działań Marcin Skonieczka wymienia:

- ustabilizowanie gospodarki – inflacja spadła z 10% do 2,9%, a z Krajowego Planu Odbudowy odblokowano 257 miliardów złotych na inwestycje w całym kraju,
- wzmocnienie bezpieczeństwa narodowego – rekordowe nakłady na modernizację armii i rozwój przemysłu zbrojeniowego, 210 tysięcy żołnierzy i setki tysięcy rezerwistów, szczelne

granice oraz odbudowa systemu obrony cywilnej,

- poprawa warunków życia – 30-procentowe podwyżki dla nauczycieli, 20% dla budżetówki, wzrost płacy minimalnej, wakacje ZUS-owskie dla przedsiębiorców, program in vitro i wydłużone urlopy rodzicielskie dla rodziców wcześniaków,
- rozwój budownictwa społecznego – rekordowe 8 miliardów złotych na mieszkalnictwo, z czego 5 miliardów na budownictwo społeczne i komunalne.

– W tym roku w tej formule powstaje już ponad 6 tysięcy mieszkań. Ponadto Polska 2050 zablokowała szkodliwy projekt „kredytu 0%” – wskazuje Marcin Skonieczka,

– wzmocnienie ochrony klimatu i przyrody – powołanie pierwszego od 24 lat nowego Parku Narodowego i 134 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 12 tysięcy hektarów; miliardy złotych na czyste powietrze, OZE i modernizację sieci energetycznych,

– odpolitycznienie kultury i rozpoczęcie reformy mediów

publicznych, przywracające standardy transparentności oraz równego dostępu,

– wzmocnienie wspólnot lokalnych – zwiększenie roli sołectw, osiedli i dzielnic oraz uruchomienie programu „Moc Małych Społeczności”, wspierającego lokalne inicjatywy i małe organizacje społeczne.

– Polska jest dziś bardziej demokratyczna i solidarna – uważa poseł Marcin Skonieczka. – Cieszymy się z tego, co wspólnie osiągnęliśmy. Polska po dwóch latach jest krajem bardziej demokratycznym, zielonym, bezpiecznym i solidarnym. Jesteśmy dziś 20. gospodarką świata – z dobrymi perspektywami dalszego wzrostu – wskazuje Marcin Skonieczka. Poseł podkreśla, że mimo osiągnięć to dopiero połowa drogi. – Konsekwentnie robimy to, co obiecaliśmy – przesuwamy Polskę w dobrą stronę. Codziennie – o centymetr, o metr. Krok po kroku. Z ludźmi i dla ludzi – podsumowuje.

(oprac. krzan)
fot. (nadane)

Wąbrzeźno

Dla kogo bon ciepłowniczy?

Jak informuje Urząd Miasta Wąbrzeźno, od 3 listopada do 15 grudnia br. można składać wnioski o przyznanie bonu ciepłowniczego.

Można to zrobić osobiście w formie papierowej w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 32, pok. nr 1 lub elektronicznie za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Natomiast wnioski o wypłatę bonu ciepłowniczego za 2026 r. można będzie składać w terminie od 1 lipca 2026 r. do 31 sierpnia 2026 r. Wnioski złożone po wskazanych datach zostaną pozostawione bez rozpoznania.

Na stronie internetowej wąbrzeskiego urzędu można znaleźć informację, mieszkańców jakich budynków dotyczyć będzie ta forma pomocy. Wykaz budynków zlokalizowanych w Wąbrzeźnie, spełniających kryteria podstawowe (podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz koszt dostarczanego ciepła przekraczający 170 zł netto za gigadżul (GJ): 1.

Mickiewicza 28; 2. Mickiewicza 30; 3. Mickiewicza 32; 4. Tysiąclecia 10; 5. Tysiąclecia 12; 6. Tysiąclecia 16; 7. Grudziądzka 21; 8. Grudziądzka 23; 9. Kasztanowa 1.

Czym jest bon ciepłowniczy?

Bon ciepłowniczy jest wsparciem dla gospodarstw domowych o niskich dochodach, które doświadczają skokowego wzrostu cen ciepła systemowego dostarczanego przez przedsiębiorstwa energetyczne na skutek wygaśnięcia z dniem 30 czerwca br. mechanizmu maksymalnej ceny dostawy ciepła.

Mechanizm ten spełnił swoją rolę w łagodzeniu szokowych wzrostów cen ciepła systemowego w całym kraju spowodowanych kryzysem na rynkach paliw i energii wywołanym napadami Rosji na Ukrainę. Obecnie obserwuje się stabilizację cen ciepła, co pozwala na powrót do rynkowych cen ciepła systemowego. Nie mniej w ska-

li kraju zdarzają się przypadki, gdzie zniesienie mrożenia cen wywołuje znaczące wzrosty cen ciepła i dla takich przypadków został zaoferowany bon ciepłowniczy.

Bon ciepłowniczy NIE PRZYŚLUGUJE m. in., jeżeli: cena ciepła w taryfie jest niższa niż lub równa 170 zł/GJ netto; źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest np. piec węglowy, piec gazowy czy pompa ciepła.

Kryteria i zasady przyznawania bonu ciepłowniczego: koszt ciepła musi przekraczać 170,00 zł/GJ netto; średni miesięczny dochód na osobę w gospodarstwie jednoosobowym nie może przekroczyć: 3 tys. 272,69 zł netto; średni miesięczny dochód na osobę w gospodarstwie wieloosobowym nie może przekroczyć 2 tys. 454,52 zł netto.

Wartość bonu może zostać pomniejszona zgodnie z zasadą „złotówka za złotówkę”; jeśli dochód przekroczy limit,

wysokość świadczenia zostanie obniżona o kwotę tego przekroczenia. Minimalna wypłacana kwota bonu to 20 zł.

Wysokość i wypłaty bonu ciepłowniczego

Kwota wsparcia dla gospodarstwa domowego zależy od ceny ciepła w danym systemie ciepłowniczym. W roku 2025 wynosi: 500 zł – jeżeli cena ciepła jest wyższa niż 170 zł/GJ netto, ale nie wyższa niż 200 zł/GJ netto; 1000 zł – jeżeli cena ciepła jest wyższa niż 200 zł/GJ netto, ale nie wyższa niż 230 zł/GJ netto; 1750 zł – jeżeli cena ciepła jest wyższa niż 230 zł/GJ netto.

W roku 2026 stawki będą wynosić: 1000 zł – jeżeli cena ciepła jest wyższa niż 170 zł/GJ netto, ale nie wyższa niż 200 zł/GJ netto; 2000 zł – jeżeli cena ciepła jest wyższa niż 200 zł/GJ netto, ale nie wyższa niż 230 zł/GJ netto; 3500 zł – jeżeli cena ciepła jest wyższa niż 230 zł/GJ netto.

Przed złożeniem wniosku należy sprawdzić czy zostały podane wszystkie dane niezbędne do prawidłowego ustalenia uprawnienia do bonu ciepłowniczego ze szczególnym uwzględnieniem jednostkowej ceny ciepła netto.

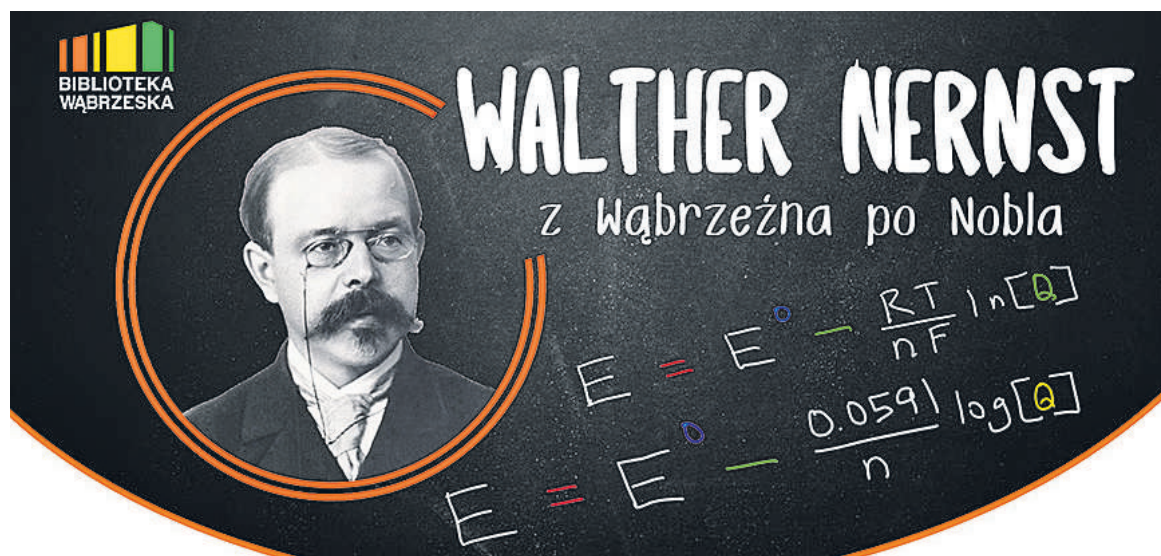
Jednostkową cenę ciepła netto publikuje na swojej stronie internetowej przedsiębiorstwo energetyczne, zajmujące się bezpośrednią sprzedażą wytworzonego ciepła lub przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu ciepłem, lub przedsiębiorstwo energetyczne, które zawarło umowę o świadczenie usług przesłania lub dystrybucji ciepła z odbiorcą, który zawarł umowę sprzedaży ciepła z innym przedsiębiorstwem energetycznym.

Więcej informacji oraz wniosek do wydruku można uzyskać ze strony internetowej Ministerstwa Energii.

(oprac. krzan)

Z Wąbrzeźna po Nobla

WĄBRZEŹNO ➤ 18 listopada o godz. 17.00 w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Wąbrzeźnie rozpocznie się konferencja edukacyjna „Walther Nernst – z Wąbrzeźna po Nobla”, organizowana przez bibliotekę we współpracy z Urzędem Miasta Wąbrzeźno

Wydarzenie wpisuje się w obchody Roku Ludzi Nauki z Kujaw i Pomorza i zostało objęte patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Partnerem konferencji jest Województwo Kujawsko-Pomorskie, a przedsięwzięcie zostanie sfinansowane ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Celem wydarzenia będzie przypomnienie postaci Walthera Hermanna Nernsta (1864-1941) – wybitnego fizykochemika, laureata Nagrody Nobla w dziedzinie chemii, urodzonego w Wąbrzeźnie. Konferencja ma na celu popularyzację nauki, promocję dziedzictwa naukowego regionu oraz inspirowanie młodzieży do rozwijania zainteresowań poznawczych.

Uroczyste otwarcie konferencji zaplanowano z udziałem przedstawicieli władz samorządowych – w tym reprezentanta Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, patrona honorowego wydarzenia, oraz władz Wąbrzeźna. W części merytorycznej uczestnicy wysłuchają wystąpienia dr. Mateusza Maleszki, koordynatora ds. ar-

chiwalnych i historii regionu w Kujawsko-Pomorskim Centrum Dziedzictwa, zatytułowanego „Życie i czasy Walthera Nernsta”.

Kulminacyjnym punktem konferencji będzie spotkanie z dr. Rajinderem Singhiem z Syke (Niemcy) – emerytowanym profesorem Uniwersytetu Pendżab, autorem licznych publikacji o Nagrodach Nobla – połączone z prezentacją polskiego wydania jego książki „Nagroda Nobla z chemii i fizyki oraz polski wkład. Studium przypadku Walthera Nernsta”. Rozmowę poprowadzi Wojciech Trzciński.

W programie znajdzie się również wystąpienie przedstawiciela Urzędu Miasta Wąbrzeźno, przybliżające historię Nagrody im. Walthera Nernsta, przyznawanej uczniom wąbrzeskich szkół podstawowych. Konferencja zapowiada się jako ważne wydarzenie kulturalno-naukowe, podkreślające znaczenie Wąbrzeźna na mapie dziedzictwa naukowego regionu i promujące ideę popularyzacji wiedzy w duchu tradycji, którą reprezentował Walther Nernst.

(ak)

OGŁOSZENIE

Burmistrz Wąbrzeźna i Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna zapraszają

ŚNIADANIE BIZNESOWE

13 listopada 2025 r.

godz. 9:00–11:00

Hotel RONDO

PROGRAM WYDARZENIA

8:30 Rejestracja uczestników

9:00 Powitane gości i uczestników

9:10 Wspieranie nowych inwestycji przez PSSE, zwolnienie z podatku dochodowego dla przedsiębiorców – Agata Piech, PSSE

9:25 Oferta pożyczkowa ze środków Unii Europejskiej na inwestycje i rozwój przedsiębiorstw – Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.

9:40 Qvo Vadis Wąbrzeźno. Czy turystyka może stać się nowym impulsem dla rozwoju Wąbrzeźna? – Tomasz Zygnarowski Burmistrz Wąbrzeźna

9:55 Wąbrzeska Karta Mieszkańca – lojalność > zysk. Jak zapewnić Twojej firmie stałych klientów? – REKORD MOBILE Sp. z o.o.

10:10 Umowy gospodarcze. Jak prawidłowo zawierać umowy i zabezpieczać swój interes? – Conseil Rudziński Słupczewski Sp. k.

10:25 Śniadanie i rozmowy kularowe

Podczas spotkania będzie możliwość rozmowy z przedstawicielem Urzędu Skarbowego w Wąbrzeźnie (m.in. na temat obowiązkowego KSeF) oraz z przedstawicielem Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie.

Będzie również możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych

ORGANIZATORZY

ZAPISY

Więcej informacji: Anna Wiśniewska – 56 688 45 11

Gmina Dębowa Łąka

Dbają o wodę

W gminie Dębowa Łąka zakończyła się realizacja zadania pn. „Monitoring stacji uzdatniania wody w Dębowej Łące, Wielkich Radowiskach, Łobdowie”.

Inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na zapewnienia bezpieczeństwa ciągłości dostaw na stacjach uzdatniania wody. – Wszystkie stacje uzdatniania wody na terenie naszej gminy poza monitoringiem i systemem rejestrującym posiadają od teraz również system wykrywania ruchu wraz ze stałym nadzorem oraz możliwością uruchamiania komunikatów głosowych i powiadamiania odpowiednich służb w czasie rzeczywistym – wyjaśnia wójt Mateusz

Rutkowski.

Jak dodaje wójt, wartość zrealizowanego zadania wyniosła 46 tys. 530,90 zł. Inwestycję zrealizowano w ramach programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w związku z podpisaniem umowy Nr 68/OLiOC/WBZK/2025 o dofinansowanie środkami pochodzącymi z budżetu państwa zadań własnych z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w 2025 r.

(oprac. krzan)
fot. (nadesłane)

Czytelnicy CWA odebrali gęsie tuszki

WĄBRZEŹNO ➤ W sobotę 25 października br. na Placu Jana Pawła II w Wąbrzeźnie zostały rozdane gęsie tuszki jako nagrody w konkursie Kujawsko-Pomorska Gęsina na Świętego Marcina

Czas wydawania nagród przewidziano w godzinach 10.40-11.10, jednak już przed wyznaczonym terminem rozpoczęła się akcja nagradzania laureatów konkursowych. Wśród licznych odbiorców tuszek gęsi spotkaliśmy panią, która od około 10 lat odbiera tego typu nagrodę. W krótkiej rozmowie powiedziała, że startowała w różnego rodzaju konkursowych wyzwaniach organizowanych przez poszczególne czasopisma. Docenia gęsinę jako bardzo dobre mięso oraz możliwości lecznicze gęsięgo smalcu. Stwierdziła, że ma praktyczne doświadczenie w zakresie skuteczności tego specyfiku, chociażby w odniesieniu do szybkości gojenia się ran.

W trakcie wydawania nagród w Wąbrzeźnie nie sposób było nie

zauważyć, że wiele osób chciało odebrać tusze gęsi za darmo, bo taka wieść zdążyła się roznieść. Byli rozczarowani, że powinni się legitymować kodem QR przynależnym laureatom konkursu.

Abstrahując od lokalnych kolorytów, warto zauważyć, że wieloletnia akcja popularyzacji gęsiny pod patronatem Piotra Całbeckiego – marszałka województwa kujawsko-pomorskiego odniosła sukces. Mięso tych ptaków ponownie znalazło swoje miejsce w menu mieszkańców naszego regionu.

W okolicznościowej gazecie jest napisane, że: „Celem inicjatywy zapoczątkowanej na Kujawach i Pomorzu jest przywrócenie tradycji rodzinnego biesiadowania, promowanie wspólnego spędza-

nia czasu oraz odkrywania na nowo regionalnych produktów, zwłaszcza gęsiny. Warto bowiem wiedzieć, że właśnie w naszym regionie hoduje się najbardziej wartościowe rasy gęsi, w tym słynną gęś kołudzka, która jest wynikiem długoletnich prac badawczych i starannej selekcji”.

W tej samej publikacji znajdujemy w naukowych ciekawostkach podtytuł: „Gęś na wykopalskach”, w którym czytamy: „To właśnie dzięki odkryciom archeologów wiemy, że gęsinę jadano setki, a nawet tysiące lat temu. Na początku wykorzystywano mięso ptaków dzikich lub półdzikich, później udomowionych. O tym jak szybko gęsiną zyskiwała popularność, świadczą również dawne książki kuchar-

skie. W Compendium ferculorum z 1682 roku wiele przepisów zaczyna się od frazy „weźmij kapłona albo gęś...”. Z kolei w Kucharzu doskonałym z 1783 roku gęsinie poświęcono osobny rozdział. Na szczególną uwagę zasługuje jednak miejsce gęsiny w dziewiętnastowiecznej literaturze kulinarnej naszego regionu.”

Wiele innych ciekawostek można znaleźć w tematycznej publikacji, jednak najbardziej przekonują wypowiedzi osób, które od lat uczestniczą w konkursach, żeby przynajmniej raz do roku uzyskać tuszę pożądanego mięsa. Zgodnie ze spostrzeżeniami laureatki z dużym doświadczeniem mięso tego ptaka zasługuje na ogromne poważanie, nie tylko ze względu na medyczne właści-

wości smalcu, ale też z uwagi na smak i niejako królewski obiad w domu i to przez kilka dni, bo ilość wagowa gęsiny pozwala na pełen wachlarz kulinarnych dań.

Finał gęsinowych konkursów odbędzie się już tradycyjnie w Przysieku w dniach 10-11 listopada br. Największy jarmark gęsinowy w Polsce ma w programie prezentacje kulinarne oraz degustacje potraw, a także gęsinową aleję handlową, gdzie będzie kiermasz świeżych tuszek i potraw z gęsiny, regionalne przysmaki i wyroby ekologiczne, rękodzieło artystyczne w wyjątkowej oprawie. Nie zabraknie też konkursów z atrakcyjnymi nagrodami i zabaw dla dzieci.

Tekst i fot. B. Walas

Gmina Dębowa Łąka

Galeria pod dębami

7 listopada 2025 roku (godz. 15.30) odbędzie się szczególne wydarzenie kulturalne w Gminnym Ośrodku Kultury w Dębowej Łące.

Artystka Cecylia Szymańska jest malarką, o której wielokrotnie pisaaliśmy na łamach CWA. Właśnie ona jest autorką dzieł, które wypełnią otwieraną w listopadzie galerię. Dla znajomych Celina, dla innych bar-

dziej oficjalnie – Cecylia – jest dla wszystkich barwną postacią z artystyczną duszą, uznaną malarką i dobrym człowiekiem. Serdeczność, komunikatywność, dobro i empatia to tylko niektóre cechy jej osobowości.

Wszechstronna twórczość Cecylii Szymańskiej, ogromny wachlarz dzieł wykonanych w różnych technikach, gwarantują wspaniałe wrażenia odwiedzających galerię.

B. Walas, fot. nadesłane

Powiat

Przeciw przemocy

Ruszyła ogólnopolska kampania „Dzieciństwo bez przemocy”.

WSPIERAJ DZIECIŃSTWO MOCY BEZ PRZEMOCY

Starostwo Powiatowe w Wąbrzeźnie informuje, że to wspólne działanie, które ma jeden cel – chronić dzieci przed przemocą i budować bezpieczne, wspierające dzieciństwo dla każdego. Na stronie <https://dziecinstwobezprzemocy.pl/> instytucje, organizacje i firmy mogą zgłaszać swój udział, pobierać materiały edukacyjne i korzystać z gotowych scenariuszy działań lokalnych.

19 listopada, w Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci, fasady dużych i małych budynków oraz szereg innych obiektów architektonicznych zaświecą się na czerwono – to symboliczny gest sprzeciwu wobec krzywdzenia najmłodszych. Iluminacja rozpocznie się o godz. 17.00.

Oprac. B. Walas, Fot. nadesłane

Piotr Całbecki

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego zaprasza na:

KUJAWSKO-POMORSKI FESTIWAL GĘSINY 2025

czyli największy jarmark gęsinowy w Polsce!

PRZYSIEK

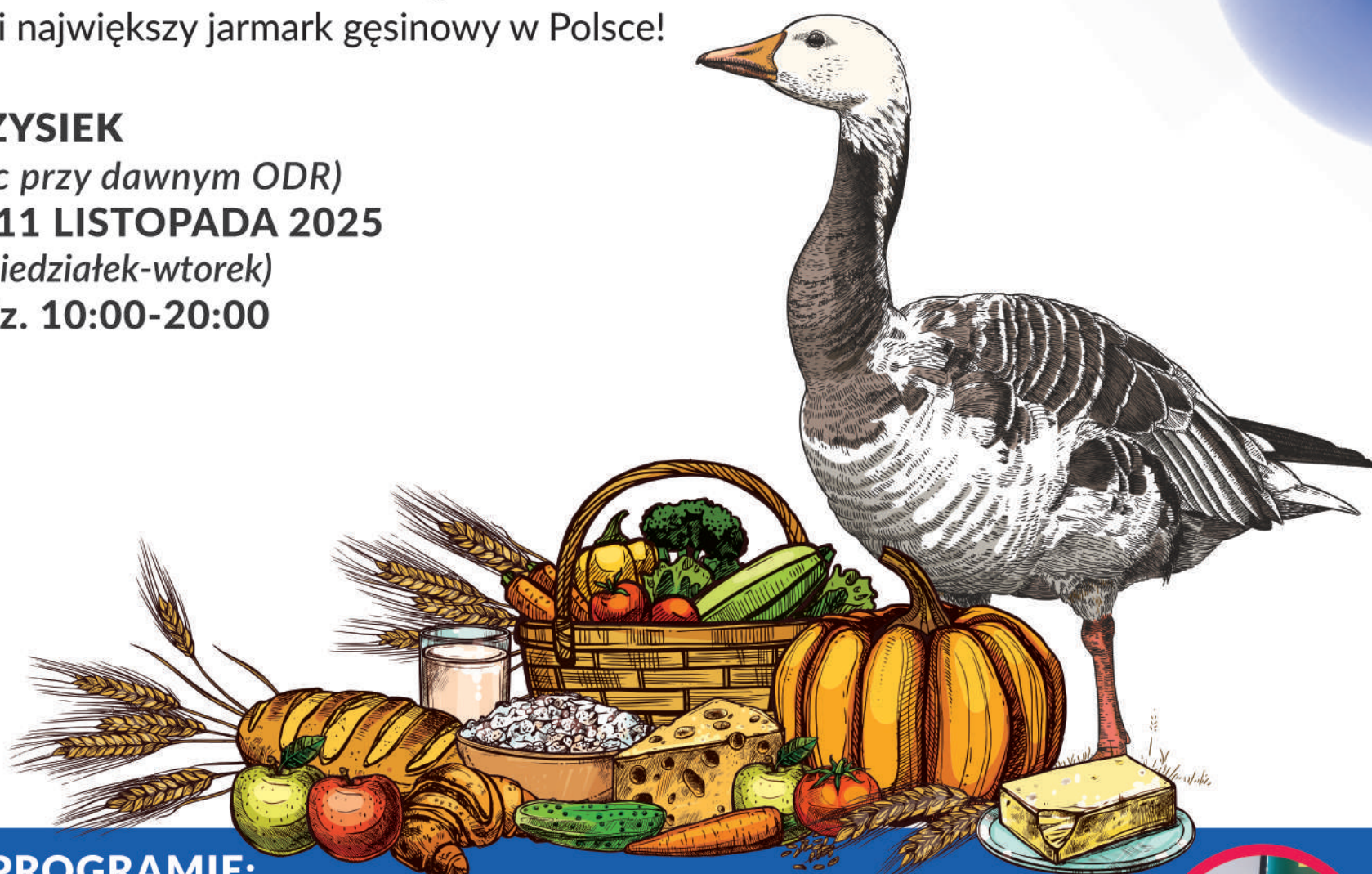
(plac przy dawnym ODR)

10-11 LISTOPADA 2025

(poniedziałek-wtorek)

godz. 10:00-20:00

KUJAWY
POMORZE

W PROGRAMIE:

GĘSINOWA ALEJA HANDLOWA

KIERMASZ ŚWIEŻYCH TUSZEK
ORAZ POTRAW Z GĘSINY

REGIONALNE PRZYSMAKI
I WYROBY EKOLOGICZNE

RĘKODZIEŁO ARTYSTYCZNE
W WYJĄTKOWEJ OPRAWIE

KONKURSY Z ATRAKCYJNYMI
NAGRODAMI I ZABAWY
DLA DZIECI

JAK WYGODNIE DOJECHAĆ NA FESTIWAL:

- ALTERNATYWNY DOJAZD Z TORUNIA: PRZESZKONAM BARBARKE
- BEZPŁATNE AUTOBUSY Z TORUNIA I BYDGOSZCZY
- WIĘCEJ INFORMACJI NA STRONIE CZASNAGESINE.PL

PREZENTACJE KULINARNE ORAZ DEGUSTACJE POTRAW

10 LISTOPADA:

11:00 i 12:30 - PIOTR LENART

14:00 i 15:30 - MARIETA MARECKA

11 LISTOPADA:

11:00 i 12:30 - SEBASTIAN OLMA

14:00 i 15:30 - MICHEL MORAN

BEZPŁATNE WEJŚCIÓWKI DO ODEBRANIA W NAMIOTCIE
PROMOCYJNYM URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO
W DNIU DANEJ PREZENTACJI.

TRANSMISJA POKAZÓW KULINARNYCH NA STRONIE
WWW.CZASNAGESINE.PL

www.kujawsko-pomorskie.pl
www.czasnagesine.pl

facebook.com/WojewodztwoKujawskoPomorskie
facebook.com/czasnagesine

ORGANIZATOR: SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Kiedy biblioteka rusza do dzieła!

WĄBRZEŻNO ▶ Są takie wieczory, kiedy w małym mieście dzieje się coś naprawdę dużego. Wąbrzeźno ma ten dar – potrafi zapełnić bibliotekę po brzegi, zamienić regały z książkami w przestrzeń spotkań, rozmów i śmiechu. Taka była tegoroczna XI Noc Bibliotek

Hasło „Do dzieła!” brzmiało tu jak okrzyk radości, ale też – wyzwanie. I bibliotekarki z Wąbrzeźna to wyzwanie przyjęły z rozmachem. Zanim otworzyły drzwi, w bibliotece panował twórczy chaos. Telefony, plakaty, kawa, dekoracje, nawet „woreczki na psie nieczystości” – bo nigdy nie wiadomo, co życie dopisze do scenariusza. A potem przyszli goście: dzieci, rodzice, seniorzy, fani literatury i muzyki. Wszyscy po to, by spotkać się, porozmawiać, posłuchać.

Od krasnoludków do detektywów

Poranek należał do najmłodszych. Autorka Bogumiła Karwaszewska i ilustratorka Sabina Olszewska zaprosiły dzieci do świata „Wielkich spraw małych krasnoludków”. Były bajkowe opowieści, wspólne czytanie i warsztaty plastyczne, podczas których mali artyści tworzyli własne krasnoludki – każdy inny, każ-

dy wyjątkowy.

– Potem przyszedł czas na filmową przygodę – film „Rabuş z pociągu” z serii o Lassem i Mai. Przed seansem dyskutowaliśmy o książkach Martina Widmarka, który wykreował tę, uwielbianą przez dzieci, parę detektywów oraz o detektywistycznych tropach i literackich zagadkach. Projektacja rozbudziła młodych widzów. Dzieciaki kibicowały bohaterom i żywo reagowały na to co się dzieje na ekranie. A i dorośli nie pozostali obojętni. To naprawdę świetne kino rodzinne, więc biblioteka powtórzyła seans w poniedziałek 20 października, żeby więcej osób mogło skorzystać – informuje Agnieszka Błaszak z MiPBP w Wąbrzeźnie.

Popołudnie z językiem i emocjami

Po południu zrobiło się bardziej refleksyjnie. Dr Magdalena Geraga z Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu

otworzyła wystawę „Dzielną książkowa poszukiwana od zaraz” o żeńskich formach zawodowych w prasie sprzed wieku. Rozmowa szybko przerodziła się w żywą dyskusję o języku, zmianach społecznych i tożsamości.

Wieczór ze Skibą – rock, śmiech i wspomnienia

Kulminacyjnym punktem była rozmowa z Krzysztofem Skibą, liderem zespołu Big Cyc, prowadzona przez Macieja Czarneckiego. Artysta opowiadał o młodości, Pomarańczowej Alternatywie i absurdach słusznego minionego systemu. Skiba zawojował wąbrzeską publiczność energią, humorem i bagażem historii, których nie powstydziliby się najlepszy kabaret. Zresztą artysta polecał się ze swoim programem stand-up, więc może jeszcze będziemy mieli okazję zobaczyć go w Wąbrzeźnie.

Komentarze w mediach społecznościowych były entu-

zjastyczne. „To było coś! Świetne spotkanie!” – pisała Iwona Ciesielska-Dąbrowska. „Bardzo charyzmatyczny Gość. Chwilo trwaj!” – dodała Mirosława Górna. A Bożena Bereza ujęła to najcelniej: „Najpierw poważnie, potem z humorem i dystansem – jak to Skiba potrafi.”

W tym wszystkim najbardziej zachwyca nie tylko program, ale duch tego miejsca. Bo wąbrzeskie bibliotekarki nie tylko organizują wydarzenia – one budują wspólnotę. Potrafią sprawić, że „kawa w takim towarzystwie lepiej smakuje” – jak napisała Natalia Wojciechowska, i że nawet po zmroku chce się zostać jeszcze chwilę i porozmawiać.

Słowa, które łączą

Wąbrzeska edycja Nocy Bibliotek doskonale wpisła się w ideę ogólnopolskiej akcji – łączącej setki bibliotek w całym kraju pod wspólnym hasłem miłości do książek i ludzi. Jak pięknie ujęła to gościni

literackiej części wydarzenia, autorka z profilu „Literacki Świat Wyobraźni” Magdalena Geraga:

„Chciałabym serdecznie podziękować Organizatorkom za niezwykle ciepłe przyjęcie, a moim Rozmówcom i Rozmówczyniom za inspirującą rozmowę o świecie. Jak rzekł L. Wittgenstein, ‘Granice mego języka są granicami mego świata’. Bardzo się cieszę, że mogłam z Państwem spędzić ten czas.”

Do dzieła – także po Nocy

Kiedy ostatni goście opuścili bibliotekę, bibliotekarki nie spoczęły na laurach – zostały porządki, opisy zdjęć, relacje, telefony z mediami. „Było pracowicie, ale pięknie” – jak same podsumowały. – I dlatego wierzę, że Wąbrzeźno znów „ruszy do dzieła”. Bo ta książka to nie przedmiot – to pretekst do spotkania – dodaje Agnieszka Błaszak.

(ak), fot. nadesłane

Rozstrzygnięcie dyniowego konkursu

WĄBRZEŻNO ▶ W Wąbrzeskim Domu Kultury podsumowano wojewódzki konkurs plastyczny pn. „Dyńa – jesienna dekoracja”

Jak podkreślają organizatorzy, jego uczestnicy wykazali się ogromną kreatywnością i pomysłowością w przygotowaniu kompozycji – pełnych kolorów, zapachów i jesiennych magii.

– Dzięki rękodzielniczemu potencjałowi autorów konkursowych prac dynie zamieniły się w fantastyczne rzeźby, bajkowe postacie, lampiony i miniaturowe ogrody – mówi Dorota Otremba. – Celem zrealizowanej inicjatywy było pobudzenie wyobraźni i twórczego myślenia, rozwijanie zdolności manualnych oraz

wspólne celebrowanie piękna jesiennego przyrody.

Spośród wszystkich nadesłanych prac jury postanowiło nagrodzić: I miejsce – Zuzanna O'Donnell, Szkoła Podstawowa w Jarantowicach; II miejsce – Franek Sądowski, Szkoła Podstawowa w Jarantowicach; III miejsce – Nikola Szymańska, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy we Wroniu.

Wyróżnienia: Elżbieta Śmigelska, Dzienny Dom Pomocy w Wąbrzeźnie, Pola Malinowska, Szkoła Podstawowa w Ryńsku,

Malwina i Antonina Szczepańskie, Orzechówko, Jakub, Julia, Aleksandra Baran – Książki, Jagoda Drozdalska, Wąbrzeźno, Mariola Surowiec, Stowarzyszenie Szansa na zdrowie, Środowiskowy Dom Samopomocy oddz. II we Wroniu.

– Dziękujemy wszystkim uczestnikom i ich rodzinom za zaangażowanie, poświęcony czas i fantastyczne pomysły! Do zobaczenia w kolejnych konkursach! – podsumowuje Dorota Otremba.

(oprac. krzan)
fot. (nadesłane WDK)

Wąbrzeźno

Recytowali wiersze Chotomskiej

Wąbrzeski Dom Kultury po raz kolejny zaprosił młodych miłośników poezji do udziału w konkursie recytatorskim.

Tym razem na scenie zaprezentowało się niemal stu recytatorów, którzy zaprezentowali własne interpretacje wierszy znanej pisarki dla dzieci Wandy Chotomskiej. Jak wskazują organizatorzy, celem tego rodzaju inicjatyw jest przede wszystkim kształtowanie wrażliwości na piękno języka polskiego, upowszechnianie kultury żywego słowa oraz pobudzanie dzieci do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Jury w składzie: Aleksandra Kurek, Martyna Paczkowska oraz Aleksandra Rudnicka uważnie wysłuchało wszystkich prezentacji, oceniając między innymi dykcję, interpretację i ekspresję twórczą. Laureatami powiatowego konkursu re-

cytatorskiego zostali: Kat. wiekowa „O”: I m. – Emilia Putko, Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Książkach; II m. – Kornelia Sołowiej, Przedszkole Miejskie Bajka w Wąbrzeźnie; III m. – Aurelia Wiercioch, Szkoła Podstawowa w Ryńsku. Wyróżnienia: Zuzanna Tomkiewicz, Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Książkach, Agata Witkowska, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Płużnicy.

Kat. wiekowa kl. I – III: I m. – Wojciech Kossowski, Szkoła Podstawowa w Jarantowicach; II m. – Zuzanna Krause, Szkoła Podstawowa nr 3 w Wąbrzeźnie; III m. – Amelia Kulkowska, Szkoła Podstawowa w Wielkich Radowiskach. Wyróżnienia: Wiktor Dzwonkowski, Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Książ-

kach; Klara Pieniążek, Szkoła Podstawowa w Ryńsku; Zuzanna Pilipczuk, Szkoła Podstawowa w Jarantowicach; Amelia Narewska, Szkoła Podstawowa w Myśliwcu; Aleksander Raś, Szkoła Podstawowa nr 2 w Wąbrzeźnie.

Kat. wiekowa kl. IV – VI: I m. ex aeqo – Zoja Goleń, Szkoła Podstawowa w Ryńsku oraz Bartosz Krause, Szkoła Podstawowa nr 3 w Wąbrzeźnie; II m. – Antonina Żuchowska, Szkoła Podstawowa nr 3 w Wąbrzeźnie. Wyróżnienia: Zoja Błaszowska, Szkoła Podstawowa nr 2 w Wąbrzeźnie; Lena Roszkowska, Szkoła Podstawowa w Ryńsku; Kalina Sarnecka, Szkoła Podstawowa w Ryńsku.

(oprac. krzan)

Wąbrzeźno

Zapraszają na Festiwal Piosenki Dziecięcej

Jak co roku 3 grudnia w Wąbrzeskim Domu Kultury odbywa się Ogólnopolski Festiwal Piosenki Dziecięcej „Rozśpiewane dzieciaki” – teksty Jacka Cygana.

W tym roku to muzyczne wydarzenie zaplanowano na 7 grudnia. – Do udziału zapraszamy dzieci i młodzież w wieku od 7 do 18 roku życia. Na zgłoszenia czekamy do 19 listopada. Szczegółowych informacji udziela Dział Animacji Kultury WDK – informuje Dorota Otremba.

Według organizatorów celem

festiwalu jest prezentacja dorobku artystycznego śpiewających młodych artystów oraz popularyzacja polskiej piosenki rozrywkowej wśród dzieci i młodzieży. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

(oprac. krzan)
fot. (WDK)

Wąbrzeźno

Dla miłośników sztuki

23 października w Wąbrzeskim Domu Kultury odbył się wernisaż wystawy twórczości Marka Majewskiego. Była to już kolejna odsłona prac tego lokalnego artysty.

– Tym razem przestrzeń wystawiennicza wypełniona została między innymi obrazami powstałymi na przestrzeni dwóch ostatnich lat – mówi Dorota Otremba. – Wernisaż zgromadził miłośników sztuki, lokalnych twórców oraz osoby ciekawe nowych doznań artystycznych.

Wszyscy, którzy nie mogli uczestniczyć w wydarzeniu, a chcieliby poznać bliżej twórczość Marka Majewskiego, mają jeszcze szansę. Wystawę można oglądać w Wąbrzeskim Domu Kultury od poniedziałku do piątku w godzinach pracy jednostki.

(oprac. krzan), fot. (WDK)

Nagrody dla nauczycieli

GMINA RYŃSK 15 października w siedzibie Urzędu Gminy Ryńsk odbyło się uroczyste wręczenie Nagród Wójta Gminy Ryńsk z okazji Dnia Edukacji Narodowej

W spotkaniu uczestniczyli wyróżnieni dyrektorzy i nauczyciele gminnych szkół, a także Władysław Łukasik – wójt gminy Ryńsk oraz Justyna Zarębska – inspektor Wydziału Organizacyjnego ds. Oświaty. Wójt podziękował za codzienny trud, poświęcenie i pasję z jaką dyrektorzy i pedagodzy kształtują młode pokolenie mieszkańców gminy. Podkreślił, że codzienna troska o młodego człowieka buduje zaufanie i poczucie bezpieczeństwa, i właśnie nauczyciele są tymi, którzy w ten sposób

kreują przyszłość naszej gminy.

Jednocześnie wóldarz złożył życzenia kierowane do wszystkich nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi szkół satysfakcji z wykonywanej pracy, uznania oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Nagrody Wójta Gminy Ryńsk otrzymali:

Monika Bestjan – dyrektor Szkoły Podstawowej w Jarantowicach, Halina Gołembiewska – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Jarantowicach, Joanna Smo-

gorzewska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Myśliwcu, Iwona Kwiatkowska – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Myśliwcu, Dorota Grabowska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Ryńsku, Monika Brzozowska – wicedyrektor Szkoły Podstawowej w Ryńsku, Izabela Gappa – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Ryńsku, Sabina Topij-Brylińska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Zieleniu, Justyna Rumińska-Sul – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Zieleniu.

(artykuł sponsorowany)

Gmina Ryńsk

Sołtysi mają moc

16 października 2025 roku w Domu Kultury w Myśliwcu odbyła się Pierwsza Konferencja Sołtysów Powiatu Wąbrzeskiego pod hasłem „Liderzy Wsi, czyli Moc Sołtysów 2025”.

W spotkaniu udział wzięli sołtysi reprezentujący sołectwa z terenu powiatu wąbrzeskiego, samorządowcy powiatu wąbrzeskiego na czele ze starostą Krzysztofem Maćkiewiczem oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Pierwszą część spotkania stanowiło szkolenie pt: „Współzespół, czyli jak skutecznie włączać do działania”, które poprowadziła Grażyna Jałgos-Dębska, działaczka społeczna i prezeska Stowarzyszenia Sołtysi Mazowsza. Tematem przewodnim była kwestia budowania skutecznego i silnego zespołu. Prelegentka argumentowała, że generowanie pomysłów, tworzenie innowacyjnych rozwiązań, sprawne działanie oraz elastyczność to siła pracy zespołowej, a zgrany i nakierowany na realizację celów zespół to dobra inwestycja firmy i klucz do sukcesu.

Kolejnym elementem wydarzenia było uroczyste wręczenie

Odznaczeń Sołtysa przez Dariusza Kurzawę – członka zarządu Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Katarzynę Lubańską – wiceprzewodniczącą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla sołtysów z naszego powiatu. Odznaka jest wyrazem podziękowania za pracę na rzecz lokalnych społeczności i ma na celu podkreślenie rangi tej tradycyjnej funkcji. Inicjatywa ma na celu uhonorowanie sołtysów i nawiązanie do tradycji sołeckich.

Podczas konferencji sołtysi podzielili się swoimi doświadczeniami, a także przedyskutowali wyzwania i kierunki rozwoju wsi. Inicjatorem spotkania była Kujawsko-Pomorska Rada Sołtysów, we współpracy z Samorządem Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Starostwem Powiatowym w Wąbrzeźnie oraz gminami z terenu powiatu.

(artykuł sponsorowany),
fot. Andrzej Goiński
/UMWKP w Toruniu

Gmina Ryńsk

Hodowcy podsumowali sezon

25 października br. w Domu Kultury w Myśliwcu odbyło się uroczyste zebranie, na którym podsumowano współzawodnictwo lotowe gołębi dorosłych oraz młodych za rok 2025 rok Oddziału Wąbrzeźno, Sekcji Wąbrzeźno oraz Rejonu Północ.

Stowarzyszenie grupujące hodowców gołębi pocztowych w Polsce zrzesza obecnie 41800 członków. Oddział Wąbrzeźno został założony w 1983 roku, zrzesza 90 członków w dwóch sekcjach: Sekcja Wąbrzeźno i Sekcja Brodnica. Do Sekcji Wąbrzeźno należy 58 człon-

ków, Brodnica ma 32 członków. Patronat nad Oddziałem Wąbrzeźno pełni burmistrz Wąbrzeźna Tomasz Zygnarowski. Prezesem jest prezes Marcin Wiśniewski.

Mieszkańcy gminy Miasto Wąbrzeźno i gminy Ryńsk osiągnęli bardzo dobre wyniki w lo-

tach gołębi pocztowych w roku 2025. Mistrzami gołębi dorosłych zostali Arkadiusz i Andrzej Sarzyńscy z miejscowości Łąbędź, a pierwszym wicemistrzem okazał się Lucjan Poznański z Rywałdu. II wicemistrzem został Kazimierz Grabowski z Cymbarku, a pierw-

szym przodownikiem Łukasz Kalinowski z Wąbrzeźna. Mistrzem gołębi młodych w całości został Mieczysław Lamparski z Wąbrzeźna, a mistrzem gołębi typowanych został Mateusz Drabik z Łąbędzia. Wicemistrzami zostali Andrzej Krzyżański z Wąbrzeźna oraz Lu-

cjan Poznański z Rywałdu.

Wszystkim nagrodzonym pucharów wręczali wójt gminy Ryńsk, burmistrz Wąbrzeźna i starosta wąbrzeski.

Oprac. B. Walas
Fot. nadesłane

DWUTYGODNIK REGIONALNY

ROZRYWKA: str. 20-21

CZWARTEK 06.11.2025 r.

KALENDARIUM: str. 24

Światowy Dzień Chleba w Zespole Szkół im. ZMW więcej na str. 14

Ostatnia szansa w tym roku! IX turnus Dobrowolnej Zasadniczej Służby Wojskowej rusza 17 listopada! – To ostatni nabór w tym roku – jeśli kiedykolwiek myślałeś o wojsku, teraz jest moment, by działać! Nie czekaj na kolejny rok – Twoja przygoda, charakter i przyszłość zaczynają się właśnie teraz. Wejdź na drogę, która zmienia ludzi. Wojsko Polskie to nie tylko mundur. To życiowa szkoła odwagi, charakteru i działania w zespole. Podczas 27 dni interesującego szkolenia przekonasz się, na co naprawdę Cię stać. Każdy dzień to nowe wyzwania, treningi, nauka współpracy, zdobywanie praktycznych umiejętności i doświadczeń, które zostają na całe życie – zachęca Wojskowe Centrum Rekrutacji w Brodnicy.

A do tego – znakomite

wynagrodzenie: 6 300 zł za miesiąc szkolenia. To szansa, by zarobić, rozwinąć się i jednocześnie zrobić coś wyjątkowego. Szkolenie, które daje Ci więcej. Dobrowolna Zasadnicza Służba Wojskowa to idealny sposób, by sprawdzić się w nowej roli. Zyskujesz nie tylko umiejętności i kondycję, ale też pewność siebie, odporność psychiczną i nowe znajomości. To doświadczenie, które otwiera drzwi do dalszej służby w Wojsku Polskim – jako żołnierz zawodowy,

w Wojskach Obrony Terytorialnej czy w innych formacjach. Dzięki elastycznym formom rekrutacji możesz łączyć służbę z nauką lub pracą cywilną.

Co zyskasz oprócz dumy i satysfakcji? Stabilność – pewne zatrudnienie i realne perspektywy rozwoju; szkolenia, kursy i możliwość dalszej edukacji; nowoczesny sprzęt i technologie wojskowe; sport, aktywność i świetną kondycję; poczucie misji – służysz Polsce i społeczeństwu, bronis,

pomagasz, chronisz.

– Nie odkładaj decyzji! Jeśli chcesz zrobić coś wyjątkowego – zrób to teraz. Zgłoś się już dziś do swojego Wojskowego Centrum Rekrutacji lub złóż wniosek online na stronie www.zostanzolnierzem.pl. IX turnus trwa od 17 listopada do 13 grudnia. To czas, który może odmienić Twoje życie. Nie przegap go – zachęca Wojskowe Centrum Rekrutacji w Brodnicy.

(ak)

Jedyny taki cmentarz
w Europie
więcej na str. 10

Mniej za buraki
więcej na str. 11

Jedność, tradycja
i odpowiedzialność
więcej na str. 12

Jedyny taki cmentarz w Europie

TURYSTYKA ➤ Zespół cmentarzy siedmiu wyznań w Suwałkach to nekropolia unikatowa w skali europejskiej. Obok siebie spoczywają Polacy, Żydzi, Rosjanie, Niemcy, prawosławni, ewangelicy, muzułmanie, zaci ni mieszkańcy Podlasia, żołnierze i mieszkańcy miasta

Ten jedyny w swoim rodzaju cmentarz zlokalizowany jest na zachodnim brzegu rzeki Czarna Hańcza w Suwałkach, przy ulicy Zarzecze. Początkowo pełnił rolę tylko cmentarza rzymsko-katolickiego, ale z czasem rozrastając się, połączył tradycje chrześcijańskie, muzułmańskie i judaistyczne.

Obecnie największą terenowo część zajmuje cmentarz rzymsko-katolicki z kaplicą cmentarną z 1853 roku. Spoczywają tam znani suwalszczanie, grzebani są mieszkańcy miasta, znajdują się pomniki historyczne, a obszar jest powiększany na nowe pochówki.

Bardzo ważną, a dla turystów także najpiękniejszą, część zespołu cmentarzy suwalskich zajmuje nekropolia prawosławna z usytuowaną na środku terenu, na wzgórzu, cerkwią. Ta drewniana świątynia została wybudowana w latach 1891-1892 w stylu rusko-bizantyńskim, na planie krzyża

greckiego. Parafia prawosławna została utworzona w Suwałkach w połowie XIX wieku, gdy do miasta przybyli urzędnicy państwowi i żołnierze wojska carskiego wraz z rodzinami. W części cmentarza prawosławnego można zobaczyć groby staroobrzędowców, czyli mniejszości religijnej pochodzenia rosyjskiego, która nie uznała reformy liturgicznej z 1652-1656 roku.

Staroobrzędowcy byli przesładowani, opuszczali więc Rosję i osiedlali się na ziemiach Rzeczypospolitej i Prus Wschodnich, od XVIII wieku także na Suwalszczyźnie. Molenna, czyli dom modlitwy suwalskich staroobrzędowców znajduje się do dzisiaj przy ulicy Sejneńskiej. Prawosławni modlą się w cerkwi znajdującej się na cmentarzu. Świątynia jest zadbana, zrewitalizowana, niezwykle bogato zdobiona w środku.

Cmentarz ewangelicki zajmuje pół hektara, mieści groby

ewangelików dwóch wyznań: ewangelicko-augsburskiego, czyli luteran i ewangelicko-reformowanego (kalwini). Groby kalwińskie zajmują niewielką część nekropolii. Ewangelicy przybyli na Suwalszczyznę w XVIII wieku z sąsiednich Mazur, kościół do dzisiaj znajduje się w Suwałkach przy ulicy Kościuszki. Cmentarz utworzony został w XIX wieku, do dzisiaj znajduje się wśród grobów kaplica, która niegdyś pełniła funkcję jedynej świątyni ewangelickiej.

Cmentarz żydowski został najbardziej z całego kompleksu zniszczony w czasie II wojny światowej przez Niemców. Kamienne macewy zostały połamane i powalone, a część z nich wykorzystana została jako materiał budowlany. Utworzony został w początkach XIX wieku, obok miejsc pochówku zlokalizowany był dom pogrzebowy, a podczas pogrzebów społeczność żydowska prowadziła zbiórki na domy

pomocy i szpital. Kirkut zajmuje około 4 hektarów, na którym niewiele nagrobków ocalało. Tam spoczywa wielu rabinów i suwalskich Żydów.

W sąsiedztwie miejsca pochówku Żydów jest niewielki cmentarz muzułmański, tzw. mizar. Został on wydzielony w roku 1904, a asumptem do jego powołania była niedogodna konieczność wożenia ciał osób zmarłych wyznania mahometańskiego do odległego Winksznupia na Litwie, gdzie znajdował się najbliższy cmentarz muzułmański. Osadnictwu muzułmanów, głównie Tatarów na Suwalszczyźnie sprzyjało głównie rozlokowanie rosyjskich garnizonów wojskowych, a także osadzanie w Suwałkach jeńców wojennych, w tym wyznania mahometańskiego. Społeczność była stosunkowo nieliczna, ale otrzymała od prezydenta Suwałk, w ramach przysługujących im praw, teren pod cmentarz. Na terenie mizaru

stała niegdyś kamienno-ceglana kolumna z półksiężycem i gwiazdą.

Każda z części nekropolii jest miejscem z symboliką religijną, ukazującą krzyże w typie rzymskim i greckim, mauzolea, katakumby, stele, macewy. Początek XIX wieku ujawnił teren cmentarza jako wyjątkową przestrzeń sztuki zarówno kamieniarskiej, odlewniczej, rzeźbiarskiej. Widać to w wielu rodzajach materiału.

Suwalska nekropolia pod względem artystycznym jest w stanie wytrzymać konkurencję dobrych cmentarzy białostockich, grodzieńskich, wileńskich. Współcześnie zespół cmentarzy siedmiu wyznań spełnia, oprócz funkcji funeralnych, także funkcje historyczne, edukacyjne i kulturotwórcze. Warto zajrzeć na ten jedyny w Europie cmentarz siedmiu wyznań i wielu narodowości.

Tekst i fot.
Lidia Jagielska

Mniej za buraki

UPRAWY ▶ Trwa kampania buraczana, ale jednocześnie rolnicy dowiadują się, jakie stawki są oferowane im na przyszłorocznych kontraktach. Karty odkryła Krajowa Grupa Spożywcza

Jak donoszą przedstawiciele producentów buraków stawki na przyszły rok to 32 euro za tonę buraka cukrowego o zawartości cukru na poziomie 16%. W poprzednich cenach stawki wahały się od 28 do 34

euro za tonę. Najwięcej w sezonie 2024/25 płaćta właśnie KGS - 33,5 euro.

Plantatorzy argumentują, że stawki są za niskie, a koszty uprawy rosną. Jeszcze kilka lat temu za tonę buraka płacono

nawet 46 euro. W najbliższych tygodniach dowiemy się, ilu rolników wycofa się z uprawy buraka cukrowego. Na razie nastroje nie są najlepsze.

(pw)

Wydarzenie

Alternatywy dla bydła

25 listopada w Zdziarsku w powiecie Żnińskim Zakład Hodowli Bydła Instytut Zootechniki PIB oraz Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Mińnikowie zapraszają na Szkolenie dla doradców i hodowców bydła mięsnego.

Głównym tematem szkolenia będzie poszukiwanie alternatyw wobec tradycyjnych pasz w rejonach zagrożonych suszą rolniczą. Spotkanie odbędzie się w Hotelu Pod Jesiotrem w Zdziarsku. Organizatorzy przedstawią m.in. perspektywy uprawy roślin, którym nie przeszkadza susza, czyli sorgo i trawa sudańska.

Sorgo daje dużo energii i nadaje się zarówno na kiszonkę, zielonkę jak i ziarno, ale

najlepiej rośnie w ciepłe, słoneczne lato i jest wrażliwe na przymrozki, więc siew należy rozpocząć po ostatnich mrozach. Trawa sudańska szybko rośnie i dostarcza dużej masy zielonki, idealnej do letnich i jesiennych zbiorów, choć w chłodniejsze lub deszczowe lata plon może być niższy. Obie rośliny wymagają dobrej gleby i nawożenia, ale mogą skutecznie uzupełniać tradycyjne pasze i zwiększać wydajność ho-

dowli bydła mięsnego.

Poza tym na szkoleniu mowa będzie o ekologicznej hodowli bydła, parametrach jakościowych wołowiny oraz wpływie odpowiedniej wentylacji na stres cieplny. Ciekawym dodatkiem będzie także wizyta w gospodarstwie ekologicznym w pobliskim Łabiszynie. Rejestracja na szkolenie możliwa jest na stronie kpodr.pl.

(pw)

Prawo

Wciąż bez narzędzi

Spółki wodne i związki wałowe były w okresie PRL organizacjami, które dbały o prawidłowość melioracji na polach oraz stan wałów przeciwpowodziowych. Obecnie przynależność do nich nie jest obowiązkowa, a zdaniem samorządu rolniczego to źle.

Zdaniem Krajowej Rady Izb Rolniczych przynależność do spółek wodnych powinna być obowiązkowa, ponieważ sprawa melioracji dotyczy wszystkich plantatorów. W tej chwili część rolników uchyla się od płacenia składek czy dbania o urządzenia melioracyjne na ich terenie. Prawo mówi, że

należy płacić składki, jeśli nie jest się członkiem spółki, ale w praktyce bywa z tym różnie. Władze spółek nie mają dostępu do rejestrów właścicieli gruntów, więc trudno ściągać opłaty.

Ministerstwo odpowiada, że rolnika nie można zmusić do przyłączenia się do dobro-

wolnych organizacji, a spółki wodne mają właśnie taki status. Mówiąc w skrócie... nie da się. Województwo kujawsko-pomorskie obecnie posiada 224 spółki wodne, które zarządzają sieciami melioracyjnymi o łącznej długości około 60 000 km.

(pw)

Finanse

Niektórzy wolą gotówkę

Wciąż wielu emerytów i rencistów na wsi otrzymuje swoje świadczenia z rąk listonoszy. Gotówka jest uznawana za pewniejszą zwłaszcza na wschodzie kraju. Dla KRUS dostarczanie pieniędzy przez listonoszy to spory wydatek.

Jeden przekaz pocztowy to koszt ok. 17 zł, co rocznie daje niebagatelną kwotę 70 mln zł w skali kraju. Nic dziwnego, że KRUS zachęca do przechodzenia na rachunki bankowe. Starsi emeryci boją się jednak posiadania kart bankomatowych.

KRUS zachęca rolników, mówiąc, że pieniądze przelewem bankowym są szybciej dostępne dla

emeryta oraz bezpieczniejsze. Obecnie na 1,1 mln emerytów i rencistów ubezpieczonych w KRUS niemal 400 tysięcy odbiera pieniądze od listonosza. Nasze województwo znajduje się po przeciwnej stronie barykady, ponieważ aż 70% emerytur jest wpłacana na konta bankowe.

(pw)

Finanse

Tańsze żyto, niższy podatek

Niedługo dowiemy się o stawkach podatku rolnego. Ponieważ jest on połączony z cenami żyta, jego wysokość ulega wahaniom. Przyszłoroczne stawki mogą być niższe.

17 października GUS opublikował komunikat dotyczący średniej ceny skupu żyta. To podstawa do obliczenia podatku rolnego. Średnia cena skupu żyta za okres 11 kwartałów poprzedzających rok podatkowy 2026 została ustalona na poziomie 66,42 zł za 1 dt.

Dla porównania rok temu stawka ta wносиła 20 zł. Oznacza

to że podstawowa stawka podatku będzie niższa o 50 zł. Pamiętajmy jednak, że w poprzednich latach gminy mogły i obniżały często stawki podatku rolnego. Aby spiąć budżety, w tym roku mogą tego nie robić i de facto dla rolnika niewiele się zmieni.

(pw)

Finanse

Gra o pietruszkę

W języku polskim określenie „gra o pietruszkę” oznacza grę niewartą zachodu. W ogrodnictwie plantatorzy pietruszki przeżywają cięższy moment.

Sprawa dotyczy plantatorów, którzy zamierzali uprawiać pietruszkę korzeniową, a wadliwie wydano im materiał siewny pietruszki naciowej. Sprawa dotyczy ok. 140 rolników ze świętokrzyskiego. Straty szacowane są na 14 mln zł (ok. 60 tys. zł z hektara).

W sprawie plantatorów wstawiła

się Krajowa Rada Izb Rolniczych. Sądowe batalie mogą potrwać długo. Zarząd KRIR ponownie zwrócił się do ministra rolnictwa o przywrócenie dostępności kredytów preferencyjnych i uwzględnienie w nich pomocy dla rolników poszkodowanych z powodu zamiany nasion pietruszki.

(pw)

Jedność, tradycja i odpowiedzialność

REGION ▶ 25 października Toruń stał się miejscem ważnego wydarzenia dla środowiska patriotycznego. W grodzie Kopernika odbył się Zjazd Okręgu Kujawsko-Pomorskiego Ruchu Narodowego, który przyciągnął działaczy, sympatyków oraz przedstawicieli władz krajowych

Spotkanie miało uroczysty charakter i stało się nie tylko okazją do wyboru nowych władz, ale również momentem refleksji nad kierunkiem rozwoju Ruchu w regionie i w całym kraju. Wśród gości obecni byli przedstawiciele Zarządu Głównego – sekretarz Jakub Kalus oraz poseł Krystian Kamiński – którzy w swoich wy-

stąpieniach podkreślali znaczenie budowania silnych struktur oraz pielęgnowania narodowej tożsamości. Głos zabrał również prezes toruńskiej Młodzieży Wszechpolskiej, Maciej Januszewski, przypominając, że współpraca pomiędzy pokrewnymi środowiskami narodowymi stanowi warunek trwałej siły całego ruchu.

Najważniejszym momentem zjazdu był wybór nowych władz okręgu. Przez aklamację zatwierdzono skład zarządu, co uczestnicy zgodnie uznali za symbol jedności i wzajemnego zaufania. Prezesem kujawsko-pomorskiego Ruchu Narodowego został ponownie Przemysław Binkowski, jego zastępcą Paweł Rudnicki, funkcję sekretarza objęła Hanna Gutowska, a pełnomocnikiem ds. rekrutacji został Bartosz Kołomański. Wybrany prezes w swoim wystąpieniu podkreślił znaczenie pracy u podstaw i konsekwencji w działaniu.

– W politykę wszedłem w 2019 roku, zaczynając od rozwieszania plakatów w Gniewkowie i pracy w strukturach Ruchu Narodowego w Bydgoszczy. Już wtedy zobaczyłem, że determinacja i zaangażowanie potrafią realnie wpływać na wynik wyborczy. Od początku rywalizowaliśmy

z silniejszymi ugrupowaniami, ale konsekwencja i wiara w ideę przynosiły efekty. Przetrwaliśmy kryzysy, bo wierzymy w Polskę i w sens narodowej pracy. Dziś Konfederacja jest coraz bardziej narodowa i stoi przed historyczną szansą. Naszym celem jest obrona tożsamości, tradycji i suwerenności państwa. Historia patrzy – nie możemy zawieść – mówi Przemysław Binkowski.

Z kolei wiceprezes Paweł Rudnicki przypomniał o wartościach, które stanowią fundament Ruchu Narodowego.

– Ruch Narodowy to nie partia dla karierowiczów, lecz wspólnota ludzi odpowiedzialnych, lojalnych i wiernych idei. Odpowiedzialność przywódcy to nie popularność, lecz gotowość do dźwigania ciężaru za wspólnotę. Jedność nie oznacza jednomyślności – oznacza wspólny cel: dobro Polski, naszą narodową ra-

cję stanu. Wierzymy, że bez Boga i tradycji chrześcijańskiej nie ma trwałego fundamentu narodu. Nasza misja to nie polityczna gra, lecz służba Ojczyźnie. Historia patrzy – nie możemy zawieść Polski – podkreślił Rudnicki.

Zjazd w Toruniu pokazał, że kujawsko-pomorski Ruch Narodowy to środowisko zorganizowane, konsekwentne i wierne swoim zasadom. W atmosferze jedności i determinacji uczestnicy deklarowali gotowość do dalszej pracy na rzecz silnej i suwerennej Polski.

– To spotkanie dało mi ogromną motywację. Widać było energię i wiarę w sens narodowej pracy. Dla wielu z nas to nie tylko polityka, ale służba i odpowiedzialność za przyszłość kraju. Czuje, że idziemy w dobrym kierunku – mówił jeden z uczestników zjazdu.

(AdWo), fot. nadesłane

Region

Lądowisko przy szpitalu znów działa

Po trzech latach nieaktywności lądowisko przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Rydygiera w Toruniu znów funkcjonuje. We wtorek 28 października, w godzinach przedpołudniowych, na jego płycie wylądował śmigłowiec Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, który przetransportował pacjenta do specjalistycznego ośrodka w Gryficach.

To pierwsze użycie lądowiska po długim okresie nieaktywności i zarazem potwierdzenie, że obiekt jest już w pełni gotowy do pracy zarówno w dzień, jak i w nocy. Jak podkreślają obserwatorzy lokalnego życia publicznego, duży udział w przywróceniu funkcjonalności lądowiska miał Przemysław Binkowski, lider toruńskiej Konfederacji i Ruchu Narodowego. Od miesięcy nagłaśniał on problem nieczynnego

obiektu, apelując o jego ponowne uruchomienie.

– Helikopter potrafi lądować w górach, na boisku szkolnym, a nawet na autostradzie. Ale nie może wylądować na wybudowanym za kilka milionów złotych lądowisku w Toruniu – przypominał w jednej z wypowiedzi na łamach naszego dwutygodnika.

Binkowski wielokrotnie zwracał uwagę na absurd sytuacji,

w której duże miasto wojewódzkie nie posiada czynnego lądowiska przy szpitalu, podczas gdy znacznie mniejsze ośrodki – jak Brodnica czy Lipno – zapewniają całonocową gotowość tego typu obiektów. Jego zdaniem brak aktywnego lądowiska to nie tylko marnotrawstwo publicznych pieniędzy, ale przede wszystkim zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców. Lider toruńskiej Konfederacji kierował

pisma do wojewody kujawsko-pomorskiego, domagając się wyjaśnień i interwencji w tej sprawie.

Jak się okazuje, jego determinacja przyniosła wymierne efekty – w minionym tygodniu szpital poinformował o ponownym uruchomieniu obiektu. Przez ostatnie trzy lata lądowisko pozostawało nieczynne. Władze placówki tłumaczyły to koniecznością usunięcia usterek przez wykonawcę inwestycji.

Innego zdania był jednak Przemysław Binkowski, który od początku wskazywał, że w grę wchodziły przede wszystkim kwestie finansowe i brak determinacji ze strony zarządu szpitala. Jak podkreśla interweniujący w tej sprawie lider toruńskiej Konfederacji, gdyby nie jego działania i nagłośnienie problemu, lądowisko prawdopodobnie wciąż pozostawałoby nieaktywne.

(AdWo), fot. nadesłane

Trzy powiaty pełne dworów i pałaców

REGION ➤ W październiku Fundacja Ari Ari reprezentowana przez Bożenę Ciesielską zafundowała seniorom ze Skępego i z Wielgiego objazdową wycieczkę szlakiem dworów, pałaców i rezydencji w powiecie lipnowskim, rypińskim i golubsko-dobrzyńskim

– W tych trzech powiatach znajduje się dużo dworów i pałaców – mówi Bożena Ciesielska. – Ich stan jest różnicowany, niektóre popadły w ruinę, inne przeznaczono na domy opieki społecznej, a jeszcze inne odrestaurowano i stały się własnością prywatną. Są też dworki przeznaczone na szkoły lub wystawione na sprzedaż. Dzieje obiektów rezydencjonalnych są bardzo ciekawe, kiedyś pełniły funkcje reprezentacyjne i świadczyły o zamożności właścicieli. Do najbardziej znanych w powiecie lipnowskim należą obiekty w Czarnej, Dyblinie, Kikole, Krojczynie, Łochocinie, Suminie i w Zadusznikach. W powiecie golubsko-dobrzyńskim wyróżnić trzeba pałac w Zbójnie, w powiecie rypińskim

w Ugoszczu. To nasza kolejna trasa, obejrzymy obiekty w powiecie lipnowskim i w powiatach sąsiednich. Niektóre można obejrzeć tylko z zewnątrz, do niektórych podejść do bramy, tam gdzie są restauracje, można wejść do środka, po niektórych nie pozostał żaden ślad.

W październiku Bożena Ciesielska przewodniczyła dwóm objazdom, my towarzyszyliśmy wycieczce 23 października. Pierwszym przystankiem na szlaku był dwór z końca XIX wieku w Kamieniu Kmiecy w gminie Tłuchowo. Właścicielem majątku stanowiącego największą własność na ziemi dobrzyńskiej był Hipolit Dunin Wąsowicz herbu Łabędź. Dwór w Kamieniu Kmiecy odziedziczył Wacław, syn Hipolita. Obiekt cechuje styl

późnoklasycystyczny z piękną fasadą, portykiem na dwóch kolumnach, ozdobnym tarsanem, boniowanymi narożnikami, gzymsami. Wokół rozpościera się park krajobrazowy o powierzchni jednego hektara. Cenny starodrzew zachował się do dzisiaj, podobnie jak oryginalny wygląd dworku.

W Krojczynie w gminie Dobrzyń nad Wisłą obejrzelśmy dwór z 1910 roku, wpisany do rejestru zabytków. Przedwojennymi właścicielami majątku byli Międzyzyscy herbu Suchekomnaty, a w 1937 roku dwór nabył Bogdan Jurkiewicz. Po wojnie majątek znacjonalizowano, obecnie mieści się w nim szkoła podstawowa. W miejscu drewnianego spichlerza zbudowane jest boisko sportowe, do histo-

rycznego budynku dobudowana jest część szkolna. Uwagę przyciąga wciąż oryginalny portyk wsparty na kolumnach i balkon z balustradą.

W Suminie w gminie Kikół znajduje się zespół dworski i folwarczny z gorzelnią z początku XIX wieku i dwór zbudowany w latach 1850-1875. Ostatnim właścicielem majątku był Bolesław Prądyński, w czasie wojny zajęli go Niemcy, potem funkcjonował tam PGR, przedszkole, stacja hodowli roślin, obecnie obiekt jest wpisany do rejestru zabytków. Dwór otaczał ponad 3-hektarowy park oraz aleja lipowa.

Uczestnicy wycieczki obejrzel także zespół pałacowy w Ugoszczu, wpisany do rejestru zabytków, którego historia

związana jest ze Skępem. Podczas wojny północnej w Ugoszczu ukrywał się arcybiskup lwowski Konstanty Zieliński, który koronował w 1705 roku na króla Polski Stanisława Leszczyńskiego. Śledzony biskup miejsca ukrycia szukał także w Skępem na Biskupiej Górze. Pałac zbudowany został z inicjatywy Julii Piwnickiej Borzewskiej, po wojnie majątek przejął Skarb Państwa, obecnie mieści się tam DPS „Kombatant”.

W Zbójnie właścicielem pałacu wybudowanego w latach 1850-1860 jest Urząd Gminy. Inicjatorem pałacu był Antoni Sumiński, w czasie wojny utworzono tam internat dla młodzieży niemieckiej, obiekt ma 20 pomieszczeń.

Tekst i fot. Lidia Jagielska

Światowy Dzień Chleba w Zespole Szkół im. ZMW

DOBRZYŃ NAD WISŁĄ ▶ Chleb to symbol żywności, która od tysięcy lat odgrywa kluczową rolę w życiu człowieka. Od starożytnych cywilizacji po współczesność chleb był stałym elementem w codziennym jadłospisie ludzi na całym świecie

Jednak jego znaczenie sięga daleko poza aspekty żywieniowe. To niezwykle połączenie składników, wytwarzane z miłością i umiejętnością, które przekracza granice kulturowe i religijne.

Uczniowie Technikum Żywności i Usług Gastronomicznych w trakcie zajęć praktycznych w Zespole Szkół im. ZMW w Dobrzyniu nad Wisłą piekli różne rodzaje chleba, między innymi: chleb pszenno-żytni na zakwasie, chleb razowy z ziarnami słonecznika, siemienia lnianego, sezamu i dyni oraz chleb pszenno-żytni pod kierunkiem Katarzyny Piątkowskiej, Iwony Rzekanowskiej oraz Agnieszki Sulkowskiej. Swoimi wypiekami częstowali później społeczność szkolną oraz pracowników lokalnych instytucji, do których udali się z dyrektorem Joanną Seklecką.

Chleb to narzędzie budowania relacji, nośnik tradycji i symbol wspólnoty, który niezależnie od języka, koloru skóry, religii czy kultury łączy ludzi wokół stołu. Jest

jednym z najstarszych rodzajów pożywienia człowieka. Powstaje przez wypiekanie ciasta uzyskanego z połączenia mąki, wody, soli oraz dodatku w postaci drożdży lub zakwasu. Najbardziej wartościowy jest chleb na zakwasie.

Zakwas chlebowy jest rodzajem ciasta chlebowego powstającego ze zmieszania mąki

i wody. Ciasto to pod wpływem czasu i odpowiedniej temperatury ulega fermentacji, stając się naturalnym składnikiem spulchniania i zakwaszania ciasta na chleb. Chleb na zakwasie wykazuje bardzo dużo prozdrowotnych właściwości. Obfituje w dużą dawkę minerałów takich jak cynk, żelazo czy magnez, wykazuje też niższy

indeks glikemiczny niż pieczywo wyrabiane na drożdżach. Zawiera niższe stężenie greliny i daje większe uczucie sytości.

Chleb wyprodukowany bez drożdży czy zakwasu nosi nazwę chleba praśnego. Jest on wówczas niewyrośniętym, płaskim plackiem chlebowym, któremu brakuje gąbczastości. Taki chleb można spotkać

w Grecji, Izraelu, Turcji, na Sycylii czy w krajach Maghrebu.

Chleb był podstawowym pożywieniem ludzkości od czasów prehistorycznych. Prawdopodobnie pierwszy chleb wypiekano z mąki żołądziejowej, orzechów bukowych czy korzeni roślin, takich jak paprocie. Około 10 tysięcy lat p.n.e. wraz z nastaniem epoki neolitu i rozwojem rolnictwa podstawą do produkcji chleba stały się zboża. Pieczywo na zakwasie wypiekano już 6000 lat p.n.e. w południowej Mezopotamii.

Był on także powszechnym pożywieniem dla rzymskich legionistów. W średniowieczu do produkcji chleba zaczęto używać pewnego rodzaju maszyn, a następnie systematycznie udoskonalano proces mielenia zboża i wypieku chleba, i stopniowo stał się on produktem przemysłowym, do którego zaczęto stosować różne dodatki. Od czasów starożytnych do dzisiaj uważany jest za jeden z najdoskonalszych produktów spożywczych.

(ak), fot. nadesłane

Kulturalny rozkład jazdy

GOLUB-DOBRZYŃ ▶ Październik obfitował w wydarzenia organizowane przez Dom Kultury w Golubiu-Dobrzyniu. Jak zapowiada placówka, dużo będzie się działo również w listopadzie

Edukacja Młode Horyzonty 06.10.2025 odbyły się pierwsze seanse w ramach projektu „Edukacja Młode Horyzonty”. Skupia się on na seansach wartościowych i dobranych pod kątem wieku ucznia filmów. Ich tematyka jest zgodna z podstawą programową na poszczególnych etapach edukacji. W tym miesiącu ponad 250 uczniów odwiedziło Dom Kultury i uczestniczyło w projekcjach takich filmów jak: „Kacper i Emma – najlepsi przyjaciele”, „Smok Diplodok”, „Cały świat Romy”, „Podnieść poprzeczkę”.

IV Forum Praktyków Animacji i Edukacji Kulturowej

Za nami IV Forum Praktyków Animacji i Edukacji Kulturowej, które odbyło się 6 i 7 października 2025 w Centrum

Kultury w Świeciu. Na wydarzeniu obecny był Dom Kultury w Golubiu-Dobrzyniu. Podczas dwudniowego spotkania można było wziąć udział w ciekawych prezentacjach, warsztatach i panelach dyskusyjnych. Forum potwierdziło, że animacja kultury ma realny wpływ na rozwój społeczności lokalnych i może być skutecznym narzędziem budowania więzi, tożsamości i zaangażowania.

Koncert „Gramy Razem Dla Majosa”

10.10.2025 miał miejsce Koncert „Gramy Razem Dla Majosa”, który poprowadził Jacek Pokornowski. Na scenie Domu Kultury wystąpił zespół „Fire Wire”, „Malina Blues Band” oraz „I co teraz”. – To był niesamowity wieczór. Dziękujemy za waszą obecność

i za piękny koncert – podsumowuje DK.

Koncert Trzech Tenorów Vincero

11.10.2025 w Domu Kultury odbył się koncert Trzech Tenorów Vincero, w składzie: Bartosz Kuczyk, Mirosław Niewiadomski oraz Mariusz Adam Ruta. Zaspiewali oni największe przeboje muzyki klasycznej i rozrywkowej. W ich repertuarze znalazły się między innymi piosenki Elvisa Presleya, Franka Sinatry czy Beatlesów.

Warsztaty „Las w słoiku”

Za nami rodzinne warsztaty florystyczne „Las w słoiku”, które odbyły się 17.10.2025 w Domu Kultury. Spotkanie poprowadziła pani Iwona Wrzesińska. Uczestnicy poznali podstawy tworzenia zamkniętych ekosystemów

oraz dowiedzieli się jak dobrać odpowiednie rośliny, podłoże i dodatki. Stworzyli również własny, niepowtarzalny las w słoiku. Warsztaty były świetną okazją do spędzenia czasu z bliskimi w twórczy sposób.

„Twórcza Niepodległa” – rodzinne warsztaty

DK zaprasza na rodzinne warsztaty z okazji 11 listopada, które odbędą się 07.11.2025 o godz. 17:00 w Domu Kultury. Aktywności: gra zagadka „Kto TY jesteś?” oraz praca plastyczna „Laurka dla Polski”. Wstęp bezpłatny, zapisy pod numerem: 56 683 24 08.

Koncert Eleni

DK zaprasza na koncert Eleni, który będzie miał miejsce 15.11.2025 o godz. 16:30 w sali widowiskowej Domu Kultury. Koszt

biletu: 120 zł. Bilety dostępne na stronie biletyna.pl oraz w sekretariacie Domu Kultury (płatność wyłącznie gotówką).

Notte Di Musica Italiana – Wieczór włoski!

DK zaprasza na magiczny wieczór pełen włoskiego klimatu! W blasku świateł i przy aromacie włoskich potraw przeniesiemy się do słonecznej Italii. Na scenie wystąpi Grupa Teatralna Domu Kultury, w wykonaniu której usłyszycie największe przeboje włoskiej muzyki – od klasyki lat 60. po współczesne hity. Koncert odbędzie się 21.11.2025 o godz. 18:00 w sali widowiskowej Domu Kultury. Bilet: 15zł/bilety dostępne w sekretariacie DK.

(ak), fot. nadesłane

Gmina Zbójno

W trosce o bezpieczeństwo uczniów

Co roku, jesienną porą, w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Wielgim nauczyciele przeprowadzają zajęcia warsztatowe, poświęcone zagadnieniom związanym z bezpieczeństwem poruszania się po drogach publicznych, jak również innym zagrożeniom związanym z życiem codziennym.

To wszystko sprawia, że na wspólnym spotkaniu z policjantami z Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu, dzielnicowymi aspirantem sztabowym Krzysztofem Smolińskim, aspirantem Piotrem Sipakiem i aspirantem Marcinem Muchewiczem zwrócono uwagę uczniów na zagadnienia związane z poruszaniem się po drogach poza obszarem zabudowanym i w obrębie miast, przypomniano dzieciom jak należy przechodzić zgodnie z przepisami po przejściu dla pieszych z sygnalizatorem świetlnym i bez niego. Ukazano skuteczność działania i ochronę jaką dla pieszych daje noszenie materiałów

odblaskowych.

Policjanci wręcili wszystkim uczniom opaski odblaskowe z zaleceniem codziennego stosowania. Zwrócili także uwagę na szereg innych zagrożeń czyhających na dzieci i młodzież. Poruszono problematykę używania środków odurzających, spożywania alkoholu przez młodocianych, aktów agresji i wandalizmu, którego dopuszczają się nieletni. Zwrócono także uwagę na potrzebę daleko posuniętej ostrożności i nieufności w kontaktach z osobami nieznanymi, zarówno w życiu codziennym, jak i podczas korzystania z zasobów internetu.

(Szyw), fot. SOSW

Integrowali się z okazji dnia seniora

GOLUB-DOBRZYŃ ➤ Golubski dzień seniora to okazja do spotkania się grupy osób w odpowiednim wieku. Do tak zacnego grona dołączy w końcu praktycznie każdy z nas

Dzień seniora, a właściwie Międzynarodowy Dzień Osób Starszych w Golubiu-Dobrzyniu jest obchodzony już od wielu lat i zawsze przyciąga osoby w dojrzałym wieku. Jego organizacją zajmuje się Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział w Golubiu-Dobrzyniu.

– Nasze Koło stara się zapobiegać wykluczeniu społecz-

nemu starszych osób – mówi Danuta Górna, zastępczyni przewodniczącej Koła Barbary Dec. – Podejmujemy szereg działań mających na celu integrację środowiska seniorów i wzajemną pomoc w różnych sytuacjach życiowych.

Oddział Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Golubiu-Dobrzyniu skupia w swoich szeregach ludzi w wieku ponad

60 lat. Ich liczba to ponad 300 osób i z roku na rok wzrasta.

W sobotniej imprezie integracyjnej uczestniczyły władze miasta i powiatu golubsko-dobrzyńskiego, delegacja zaprzyjaźnionych emerytów z Rypina i oczywiście golubscy emeryci i renciści.

W trakcie spotkania wyróżniono najstarszych członków koła, tj.: Janickiego Dionizego,

Mądraszewskiego Zbigniewa, Błażkiewicz Zofię, Błażkiewicz Kazimierza, Gąsiorowską Jadwigę, Witkowską Marię, Zielińskiego Jerzego, Jasieniecką Marię.

Kwiaty i życzenia otrzymała też Danuta Górna – zastępczyni przewodniczącej Oddziału Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Golubiu-Dobrzyniu. Wszystko to od władz sa-

morządowych powiatu golubsko-dobrzyńskiego i miasta Golubia-Dobrzyń oraz delegacji z Rypina.

Impreza była bardzo udana, a integracja seniorów przebiegała przy muzyce zespołu „Gazda Band” J. Gąsiorowskiego, który już od wielu lat towarzyszy spotkaniom tego typu.

Tekst i fot. (Szyw)

Rypiński Album Poetycki po raz dwudziesty

WYDARZENIE ▶ W poniedziałek 27 października w sali widowiskowej RDK-u rozstrzygnięto XX Rypiński Album Poetycki, którego organizatorem była Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie

WIĘCEJ ZDJĘĆ NA NASZEJ STRONIE

RYPIN-CRY.PL

W tym roku wpłynęły na konkurs 273 zestawy wierszy, których poziom jury w składzie: prof. Marzenna Cyzman-Eid, Jakub Kornhauser i Robert Kasprzycki oceniło bardzo wysoko. W związku z tym, że Rypiński Album Poetycki obchodził jubileusz i jest jednym z najbardziej interesujących konkursów w Polsce dla ludzi parających się mową związaną Marek Tarczyński, dyrektor biblioteki podał kilka informacji dotyczących tego wydarzenia ujmując je w liczby:

– W ciągu dwudziestu edycji konkursu wpłynęło 3 777 zgłoszeń, co daje 11 331

wierszy. Zwyciężyło 14 mężczyzn i 7 kobiet. Tylko raz zdarzyło się, że mieliśmy dwóch zwycięzców. W 2013 roku pierwsze miejsce zajęli Bogumił Staszek i Grzegorz Berny. 3 osoby wygrały nasz konkurs dwukrotnie: Mariusz Cezary Kosmala w 2008 i 2011 roku, Janusz Pyziński w 2019 i 2021 oraz Anna Piliszewska w 2022 i 2023. Tylko raz zwyciężyła osoba z naszego powiatu. Było to w pierwszej edycji w 2006, gdy wygrała Lidia Gzowska, obecnie Rutkowska.

Jak z 819 wierszy wybrać te najlepsze? Przed takim karkołomnym zadaniem stanęło jury kon-

kursu.

– Z szacunku do osób które piszą trzeba uważnie przeczytać każdy zestaw i każdy utwór. Na to, jak napisać dobry wiersz nie ma recepty. To jest kwestia talentu, to jest kwestia wypracowania, zabrzmi to trochę tautologicznie, pracy w słowie, to są umiejętności, które w toku praktykowania poezji się nabywa, ale jednej prostej recepty nie ma. Wiersze, które wygrały były poruszające, chociaż każdy z nich na swój sposób. To co mnie urzekło, co mnie się podobało to stan ducha i taka odpowiedniość między obserwacją konkretnego i stanem emocjonalnym. Ta korelacja mnie w jednym z zestawów mocno oczarowała, także prostota i elegancja stylu. To nie jest prawda że w poezji muszą być napuszone metafory i koniecznie bardzo oryginalne, których od razu się nie rozumie. Mnie te wiersze w jakiś szczególny sposób wyciszyły. Może to właśnie poezja, teksty literackie czynią to nasze bycie w świecie bardziej znośnym. Naprawdę, ten konkurs rypiński jest świetny i naprawdę przychodzą nań znakomite wiersze. To świadczy o tym jak jest on ważny, jaka jest jego ranga – mówiła Marzenna Cyzman-Eid.

Równie dobrego zdania o poziomie utworów nadesłanych do Rypińskiego Albumu Poetyckiego byli pozostali jurorzy, którzy też są poetami.

– Mieliśmy dużo bardzo dobrych i dobrych wierszy, które z jednej strony opowiadały o miejscach a z drugiej mówiły o człowieku który w nich przebywa. Wybraliśmy z ponad 250 zestawów takie, które robiły to w sposób najbardziej ciekawy poetycko. Są to wiersze opierające się w dużej mierze na obserwacji świata pozostawiające wrażenie, że pisząca osoba nie chce powiedzieć wyłącznie co jej w duszy gra, ale chce opowiedzieć coś więcej, coś szerszego o świecie i jego zmienności – stwierdził Jakub Kornhauser.

– Z tego ogromnego zestawu wierszy, wrażeń, słów, tonów, wrażliwości nie było tak naprawdę utworu puszczanego, nawet jeżeli były to drobiazgi, to czuło się w tym sprawność, warsztat po prostu. Żeby tworzyć trzeba umieć dawać odpowiednie rzeczy słowo. Na tym polega cała trudność, że jeżeli się wymyka to co się chce napisać, to próba złapania tego czegoś jest chybiona. U tych którzy byli w ścisłej setce to już

był taki poziom, że trudne stało się ustawienie podium – wyjaśnił Robert Kasprzycki.

Wiersze, a właściwie proza poetycka, zwycięzcy Rypińskiego Albumu Poetyckiego są ilustracją tego, o czym mówiła Marzenna Cyzman-Eid. Nie ma w nich ani patosu, ani napuszenia, ani zonglowania trudnymi do zrozumienia metaforami, za to jest prostota i elegancja stylu:

„Wtedy jeszcze nie było autostrady. Ziemia i niebo należały do skowronków. Krzaki malin wypełzały na piaszczystą drogę. I drapały ją w policzek. Sierpień był dojrzalszy jak żółta gruszką. Trzeba go było obrać ze skórki. Buki trwały nad nami niczym szare kolumny greckiej świątyni. Ale boga w ich gałęziach nie było lecz same ptaki. Jednak wierzyliśmy w wieczność. Naszą, kamienia przydrożnego, sarny i mrówki. Wiatr mieszkał w warkoczu brzozy. Nigdy nie pójdziemy tamtymi ścieżkami. Bo one gdzieś zniknęły. Jakby czasem trzeba odwrócić krajobraz na drugą stronę. Sprawdzić co jest pod spodem liścia, chmury i kałuży. Tamten pies, który do nas podbiegł, aby go pogłaskać, pewnie ma teraz w sierści inne obłoki. Ambona na skraju pola się zesta-

rzała. Rankiem w oczach ma tylko kłębki mgły zamiast myszołowa. Choć to może tylko jesień nadała jej twarzom zupełnie inny wygląd. Teraz w głowie jestem ruda i szczęśliwa” – napisała Magdalena Cybulska.

Laureaci XX Rypińskiego Albumu Poetyckiego

I miejsce i nagrodę w wysokości 2 000 zł brutto otrzymała Magdalena Cybulska godło Rabarbar z Łodzi; II miejsce i nagrodę w wysokości 1 500 zł brutto otrzymał Wojciech Bober godło Rada-manthys z Wodzisławia Śląskiego; III miejsce i nagrodę w wysokości 1 000 zł brutto otrzymała Renata Diaków godło Wszeczas z Nowogrodu Bobrzańskiego.

Gali finałowej konkursu towarzyszył koncert Roberta Kasprzyckiego. Wiersze nagrodzonych poetów czytały uczennice Zespołu Szkół nr 1 im. ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie przygotowane przez polonistkę Ewę Wesołowską. Mecenasem Rypińskiego Albumu Poetyckiego była po raz trzynasty spółka Kaufmann Rypin i po raz czwarty Biogazownia Rypin. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął burmistrz Paweł Grzybowski.

Tekst i fot. (jd)

Przebudzeni z amerykańskiego snu

WYDARZENIE ▶ Stany Zjednoczone, kraj wielkich możliwości, szybkich karier i dostatku. Iluż było ludzi którzy z 10 dolarami w kieszeni w krótkim czasie stali się milionerami? Taki obraz Ameryki był dość powszechny w popkulturze, aż pojawili się reżyser Sam Mendes oraz scenarzysta Alan Ball i wywrócił stolik

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rypinie to nie tylko wypożyczalnia książek, ale instytucja proponująca mieszkańcom różnorodność wydarzeń i aktywności kulturalnych. Jedną z nich jest Klub Filmowy prowadzony przez Igora Janowicza, który dzieła wybiera, omawia je przed pokazem, a po nim prowadzi dyskusję wraz z Markiem Tarczyńskim, dyrektorem książki.

W poniedziałek 24 października miłośnicy kina spotkali się w sali wystaw i promocji biblioteki, aby wspólnie obejrzeć „American Beauty” ze znakomitymi rolami Kevina Spacey’ego i Annetty Bening. Film miał w Stanach premierę w 1999 roku, w Polsce w 2000 i był debiutem obu jego twórców.

Film, mimo że zrealizowany za niewielkie pieniądze, jak na Hollywood, zdobył 5 Oskarów i worek innych ważnych nagród, był też sukcesem kasowym. Nagrody amerykańskiej Akademii Filmowej zdobyli: Sam Mendes – najlepszy reżyser, Alan Ball –

najlepszy oryginalny scenariusz, Kevin Spacey – najlepszego aktor pierwszoplanowy, Conrad L. Hall – najlepsze zdjęcia. Statuetkę otrzymali również oraz producenci – Bruce Cohen i Dan Jinks za najlepszy film.

„American Beauty” opowiada o amerykańskim śnie. Tylko czy on istnieje? Czy bohaterowie filmu reprezentujący zasobną i zadowoloną ze swojej pozycji klasę średnią są autentyczni, czy tylko udają? Autorzy tego dzieła

nie mają litości. Pokazują hipokryzję, grę pozorów i zakłamanie większości postaci. W końcu ten balon pęka, a przebudzenie jest bolesne.

Po projekcji Igor Janowicz zapytał zebranych czy film prze-

trwał próbę czasu?

– To było objawienie, ten film uderzył w serce Ameryki, wywalił na zewnątrz wnętrze. Odnosił spektakularny sukces, ale w Polsce i w Europie nie był zrozumiany. Nie ma w nim zbędnych scen. Ten, kto napisał ten scenariusz, musiał być filozofem. Moim zdaniem dla Ameryki się zestarzał, ale dla nas w Europie jeszcze nie – zauważył pierwszy mówca.

Kolejna osoba filmem nie była zachwycona, więc dyskusja skręciła na temat kinematografii w ogóle i tego czym współczesna się różni od tej sprzed ćwierć wieku, po czym, dzięki interwencji prowadzących rozmowa wróciła na wyznaczony tor.

– W tym filmie prawie każdy udaje, przynajmniej do czasu, albo ukrywa jakąś tajemnicę – zauważyła kolejna osoba i pozostali się z nią zgodzili.

Każdy, kto chciałby obejrzeć „American Beauty”, może bez problemu znaleźć ten tytuł w internecie. Naprawdę warto.

Tekst i fot. (jd)

Rypin

Gra w historię

Czy można uczyć, bawiąc? Czy zdobywanie wiedzy może być na tyle ekscytujące, że nikt nie wagaruje, a chętnie uczestniczy w zajęciach? Pracownicy Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej pokazali, że jak najbardziej.

Pod koniec lata książnica rozpoczęła realizację projektu „Rypin. Historia w praktyce”

promującego lokalne dziedzictwo kulturowe. W przedsięwzięciu wzięła udział młodzież

w wieku 13-19 lat. Docelowym zadaniem uczestników było stworzenie gier wielkoforma-

towych, ale nim tego dokonali, wzięli udział w warsztatach prowadzonych przez Karola Baranowskiego i spotkali się z naukowcami z Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej – archeologką Jadwigą Lewandowską i historykiem Błażem Krajewskim, którzy opowiedzieli im dużo o przeszłości miasta.

Premiera gier wielkoformatowych „Władcy czasu. W poszukiwaniu denara Bolesława” z programu „Rypin. Historia w praktyce” miała miejsce w sobotę 18 października na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Drużyny składające się z dwóch lub trzech osób miały za zadanie znaleźć denar i wymienić go na nagrodę.

– Mimo kapryśnej pogody nie brakowało emocji, rywalizacji i wspólnej radości. Deszcz próbował pokrzyżować nam plany, ale nasi uczestnicy pokazali prawdziwy duch walki. Każdy rzut kostką i każdy krok na wielkoformatowej plan- szy przybliżał graczy nie tylko do zwycięstwa, ale był przede wszystkim świetną zabawą. To

była nauka przez działanie, historia w praktyce – żywa, angażująca i pełna wrażeń – podkreślają organizatorzy.

Gry zostały w bibliotece i nadal są wykorzystywane. W piątek 24 października w emocjonujących rozgrywkach wzięli udział uczniowie Zespołu Szkół nr 3 im. Bogdana Chęłmickiego.

Realizację projektu „Rypin. Historia w praktyce” była możliwa dzięki dofinansowaniu z Ministerstwa Edukacji Narodowej z programu „Nasze tradycje”, którego celem jest promowanie dziedzictwa kulturowego oraz historii regionów poprzez organizowanie wydarzeń, warsztatów i wycieczek umożliwiającym dzieciom i młodzieży odkrywanie lokalnych tradycji, sztuki i obyczajów. Program ma na celu także integrację młodej społeczności, edukację na temat różnorodności kulturowej i językowej oraz zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w lokalnych inicjatywach.

(jd)

fot. MPBP w Rypinie

Oddali hołd zamordowanemu księdzu

WYDARZENIE ▶ Lata 80. XX wieku. Najpierw festiwal „Solidarności” i nadzieja na zmiany, potem stan wojenny, i represje wobec tych, którzy ośmielili się przeciwstawić rządzącej wówczas PZPR. Wystarczyło głośno wyrażać swoje poglądy i można było za to stracić życie. Wprawdzie stan wojenny odwołano w lipcu 1983 roku, ale prześladowania pozostały

Jedną z najbardziej znienawidzonych osób przez ówczesny reżim był ksiądz Jerzy Popiełuszko. Ten młody duchowny pochodzący ze skromnej wielodzietnej rolniczej rodziny stał się przywódcą duchowym wielu Polaków. Jego msze za ojczyznę były się słynne na cały kraj. Odprawiał je głównie w kościele św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu, ale też podróżował po Polsce spotykając się z ludźmi z wielu środowisk, również z opozycjonistami.

Dla Służby Bezpieczeństwa był solą w oku. Nie pomogły prześladowania, nie pomogły prowokacje polegające na pomawianiu Popiełuszki o malwersacje finansowe czy niemoralne prowadzenie się. W mieszkaniu miał założony podsłuch, podrzucano mu ulotki i materiały wybuchowe. Wszystko na nic. Mało kto wierzył w bezpieczniackie prowokacje, a ksiądz nie ustawał w dodawaniu otuchy rodakom. W końcu zapadła decyzja, żeby uciszyć księdza. Na jakim szczeblu? Do dziś nie wiadomo. Jego oprawcami stali się trzej oficerowie Służby Bezpie-

czeństwa: Grzegorz Piotrowski, Waldemar Chmielewski i Leszek Pękala.

Ksiądz Jerzy Popiełuszko został porwany w nocy z 19 na 20 października 1984 roku. Ciało kapłana obciążone workiem wypełnionym kamieniami wyłowiono 30 października z Wisły w okolicach Włocławka. Gdyby nie to, że świadek uprowadzenia księdza uciekł, być może do dziś mordercy nie zostaliby osądzeni. Proces trzech ubeków

transmitowała telewizja, pisała szeroko o nim komunistyczna prasa. Rozpoczął się przed Sądem Wojewódzkim w Toruniu 27 grudnia 1984 roku i trwał tylko 26 dni. Oskarżycielami posłkowymi byli wybitni adwokaci, znani również z obrony opozycjonistów: Edward Wende, Andrzej Grabiński, Jan Olszewski i Krzysztof Piesiewicz.

Jeden z morderców księdza Waldemar Chmielewski tak się przestraszył konsekwencji swo-

jego czynu, że zaczął się jąkać. Na początku lutego 1985 roku zapadły wyroki: 25 lat więzienia dla Grzegorza Piotrowskiego i Adama Pietruszki – bezpośredniego przełożonego morderców, 15 lat dla Leszka Pękali i 14 lat dla Chmielewskiego. Rok później złagodzono im karę, a w 1987 objęła ich kolejna amnestia. Żaden z nich nie odsiedział zasądnego wyroku. Już po zmianach ustrojowych w 1990 roku ruszyło śledztwo przeciwko gen. Ze-

nonowi Płatkowi, dyrektorowi departamentu IV MSW i gen. Władysławowi Ciastoniowi, szefowi SB, zakończone procesem w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie. Zostali uniewinnieni, również w kolejnych procesach apelacyjnych. Nie znaleziono wystarczających dowodów na ich udział w zbrodni.

W niedzielę 19 października w kościele św. Stanisława Kostki w Rypinie upamiętniono 41. rocznicę śmierci ks. Jerzego Popiełuszki. Hołd kapłanowi oddali mieszkańcy, wśród których znaleźli się przedstawiciele władz samorządowych, służb mundurowych i duchowieństwa. Homilię wygłosił ks. Marek Smogorzewski. Oprawę muzyczną zapewnił chór Belcanto. Po mszy złożono kwiaty pod tablicą upamiętniającą ks. Jerzego Popiełuskę. Obchodom 41. rocznicy męczeńskiej śmierci patrona naszego powiatu towarzyszyła wystawa przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej mówiąca o jego życiu i posłudze.

(jd), fot. Powiat Rypiński

Rypin

Różowy październik

Za nami miesiąc świadomości raka piersi i Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi, który obchodziliśmy jest 15 listopada, a którego symbolem jest różowa wstążka. Ten nowotwór dotyka najczęściej kobiety w krajach uprzemysłowionych. W Polsce rozpoznaje się go u ponad 20 tysięcy pań rocznie.

Na raka piersi chorują również mężczyźni, ale stukrotnie rzadziej niż kobiety. Wcześniej wykryty jest niemal w 100 procentach wyleczalny. W wielu przypadkach przeprowadza się operacje oszczędzające pierś. Warunek jest jeden – choroba nie może być zaawansowana.

– Październik to szczególny miesiąc, w którym przypominamy o tym, jak wielką rolę odgrywa profilaktyka, wiedza i odwaga w podejmowaniu decyzji dotyczących własnego zdrowia. Rak piersi jest najczęstszym nowotworem złośliwym u kobiet w Polsce, ale wcześniej wykryty może być skutecznie wyleczony. Kluczowe znaczenie mają tu regularne badania profilaktyczne – mammografia, USG piersi oraz samobadanie. Wiele kobiet wciąż obawia się diagnozy lub odkłada badania na później, tymczasem to właśnie szybka reakcja może uratować życie.

Różowy październik to nie tylko kampania informacyjna, ale także symbol wsparcia, empatii i siły kobiet. To przypomnienie, że zdrowie nie powinno schodzić na dalszy plan, nawet w codziennym zabieganiu. Każda z nas zasługuje na troskę i spokój wynikający z pewności, że zrobiła wszystko, by zadbać o siebie. Zachęcam wszystkie panie do regularnych badań i rozmów o zdrowiu z bliskimi. Nie bójmy się pytać, nie odkładajmy profilaktyki na później. Warto znaleźć chwilę dla siebie – nie z obowiązku, lecz z miłości do życia. Niech różowy październik będzie dla nas inspiracją, by pamiętać, że zdrowie zaczyna się od małych kroków, od odwagi, by zrobić pierwszy z nich – apeluje Beata Grabowska, Państwowa Powiatowa Inspektor Sanitarna w Rypinie.

Tekst i fot. (jd)

HOROSKOP

KOZIOROŻEC 22.12-19.01

Listopad to dla Ciebie czas, w którym skoncentrujesz się na stabilności i rozwoju osobistym. Twoje podejście do pracy staje się bardziej pragmatyczne, a wszystko, co robisz, ma na celu budowanie solidnej przyszłości. Zawodowo będzie Ci szło świetnie, ale w życiu osobistym warto poświęcić więcej czasu na pielęgnowanie relacji z bliskimi. W kwestiach zdrowia zadbaj o równowagę i unikaj nadmiernego stresu.

WODNIK 20.01-18.02

Listopad przyniesie Ci nowe, interesujące wyzwania. Może to dotyczyć pracy, ale także sfery osobistej, gdzie zaskoczy Cię coś, czego się nie spodziewasz. W relacjach z innymi będziesz musiał wykazać się większą elastycznością. Twoje podejście do zmian będzie kluczowe – staraj się nie trzymać kurczowo przeszłości. W pracy czeka Cię okres intensywnego rozwoju, ale to także czas, kiedy warto zacząć dbać o równowagę między życiem zawodowym a osobistym.

RYBY 19.02-20.03

W listopadzie Twoja intuicja poprowadzi Cię do wielu odkryć, zarówno w sferze zawodowej, jak i osobistej. Będziesz w stanie dostrzec rzeczy, które umknęły innym. W pracy nadchodzi czas realizacji projektów, które wcześniej były tylko marzeniami. Pamiętaj, by nie zaniedbać swojej wewnętrznej równowagi. To idealny moment, by zająć się rozwojem duchowym lub rozpocząć nową aktywność, która pomoże Ci się zrelaksować i znaleźć spokój.

BARAN 21.03-20.04

Listopad przyniesie Ci wyzwania, które będą wymagały od Ciebie cierpliwości. W pierwszej połowie miesiąca mogą pojawić się trudności zawodowe, szczególnie związane z organizacją czasu. Staraj się być bardziej zorganizowany niż zwykle – to klucz do sukcesu. W relacjach osobistych nie braknie emocji, ale pamiętaj, by unikać impulsywnych decyzji. Bądź świadomy swoich reakcji, bo w związkach i przyjaźniach ważna będzie równowaga i wzajemne zrozumienie.

BYK 21.04-21.05

Listopad stanie się czasem, w którym Twoje umiejętności organizacyjne zostaną docenione. Zawodowe projekty, nad którymi pracujesz, zaczynają nabierać tempa. Będziesz w stanie wdrożyć swoje pomysły i przyciągnąć uwagę osób, które mogą pomóc Ci w rozwoju. Zadbaj o zdrowie – to idealny moment, by wprowadzić regularność w swoim trybie życia. W relacjach osobistych możesz poczuć, że komunikacja staje się łatwiejsza, ale uważaj na nadmierne oczekiwania.

BLIŻNIĘTA 22.05-20.06

W listopadzie poczujesz przypływ twórczej energii, szczególnie jeśli chodzi o rozwój osobisty i zawodowy. Pojawiają się nowe pomysły, które mogą odmienić Twoje życie. Jednak nie wszystkie będą gotowe do realizacji od razu. Czasami warto poczekać, aż wszystko się ułoży, zanim podejmiesz ważne decyzje. W kwestiach uczuciowych unikaj powrotów do przeszłości – to nie czas na stare relacje. Otwórz się na nowe możliwości i poznawaj nowe osoby.

RAK 21.06-22.07

Listopad przyniesie Ci sporo okazji do refleksji, szczególnie na temat tego, co naprawdę jest dla Ciebie ważne. Być może poczujesz potrzebę wycofania się na chwilę z zgiełku codzienności, aby lepiej poznać samego siebie. W pracy nie zabraknie wyzwań, ale Twoja intuicja pomoże Ci znaleźć właściwe rozwiązania. Staraj się balansować między życiem zawodowym a prywatnym. Zwróć uwagę na zdrowie – zadbaj o odpoczynek i regenerację.

LEW 23.07-22.08

Dzięki swojej charyzmie będziesz w centrum uwagi, co pomoże Ci zrealizować wiele planów. Listopad to czas, w którym Twoja energia przyciągnie nowych ludzi do Twojego życia, a relacje zawodowe mogą przejść na wyższy poziom. Nie bój się wyzwań – masz wystarczająco dużo mocy, by sobie z nimi poradzić. W życiu osobistym warto skupić się na bliskich osobach. Wzajemna troska i czułość będą kluczowe w utrzymaniu harmonii.

PANNA 23.08-22.09

Listopad będzie dla Ciebie okresem analizy i przemyśleń. To świetny czas na uporządkowanie swoich spraw, zarówno tych zawodowych, jak i osobistych. Będziesz miał okazję spojrzeć na swoją sytuację z innej perspektywy, co pomoże Ci podjąć lepsze decyzje w przyszłości. Zadbaj o szczegóły, zwłaszcza w pracy, bo to na nich opierać się będą Twoje sukcesy. W kwestiach emocjonalnych bądź otwarty na rozmowy z bliskimi.

WAGA 23.09-23.10

W listopadzie Twoja równowaga wewnętrzna będzie wystawiona na próbę, ale masz wszystkie narzędzia, by poradzić sobie z nadchodzącymi wyzwaniami. Praca nad sobą będzie szczególnie istotna, zwłaszcza jeśli chodzi o zachowanie harmonii w relacjach z innymi. W życiu zawodowym możesz odczuć presję, ale nie bój się delegować zadań i prosić o pomoc. Twój rozwój osobisty będzie się odbywał poprzez doświadczenia z najbliższymi, więc zadbaj o spędzanie jakościowego czasu z nimi.

SKORPION 24.10-21.11

Listopad zaskoczy Cię intensywnymi emocjami. Będziesz musiał skonfrontować się z pewnymi sprawami, które do tej pory były zaniedbywane. Może to dotyczyć zarówno sfery zawodowej, jak i osobistej. Twoja zdolność do głębokiej analizy pomoże Ci odnaleźć odpowiedzi na nurtujące pytania. W relacjach międzyludzkich nie bądź zbyt tajemniczy – otwartość ułatwi Ci budowanie zaufania. To również dobry czas na prace nad sobą, zarówno fizycznie, jak i duchowo.

STRZELEC 22.11-21.12

Początek listopada skupi Cię na dążeniu do nowych celów. Masz w sobie sporo optymizmu i energii, więc nie zabraknie Ci odwagi, by sięgnąć po to, co jeszcze niedawno wydawało się nieosiągalne. Zawodowo pojawiają się nowe możliwości, które pozwolą Ci się wykazać. Pamiętaj jednak, by nie zapominać o swoich bliskich. W życiu osobistym czeka Cię przełom, który pomoże Ci lepiej zrozumieć, czego tak naprawdę chcesz.

PRZEPIS TYGODNIA

FRITTATA CZYLI PLACUSZKI Z JAJEK I CUKINI

Składniki:

- jaja 3 szt,
- olej 40 g,
- cukinia 100 g,
- pomidory 50 g,
- papryka świeża 50g,
- ser mozzarella 50 g,
- bułka tarta 50 g,
- sól,
- pieprz,
- ząbek czosnku

Na zdjęciu od lewej Natalia Marcinkowska i Milan Bestry, uczniowie Branżowej Szkoły I stopnia w Zespole Szkół Nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu

Sposób wykonania

Jaja wybić i rotrzepać. Cukinię, pomidory i paprykę umyć oraz oczyścić z gniazd nasiennych. Cukinię zetrzeć na tarce jarzynowej. Pomidory i paprykę pokroić w drobną kostkę. Czosnek przecisnąć przez praskę. Ser pokroić w drobną kostkę lub zetrzeć na tarce. Przygotowane składniki dokładnie wymieszać z bułką tartą. Dodać do smaku sól i pieprz, wymieszać. Na patelni rozgrzać olej. Smażyć małe placuszki na złoty kolor z obu stron. Podawać z kwaśną śmietaną lub majonezem.

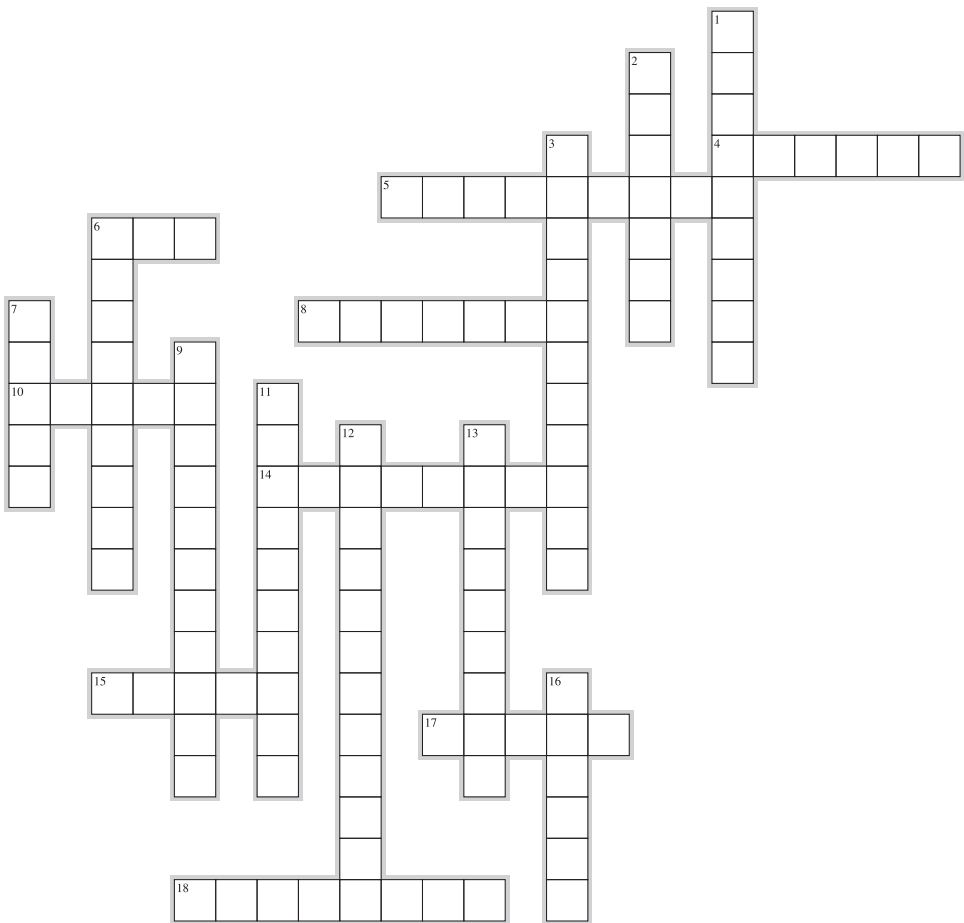
Smacznego!

SUDOKU

				3				2
	1				6	9	7	4
						1		3
8			4					7
4		1		7			9	
7				9	2	4		
	7		9	6	8			
			3			2		
1		8	5		4		3	6

	8		7	3	6	4		
		4				7	1	
6		7	4	5	1	9		
		1	8	6	7			5
7	6				5			
		2	3	1				4
3								1
9	1	6	5			3	2	
2			1	7		5		9

KRZYŻÓWKA PANORAMICZNA

Horyzontalnie

- Największy znany księżyc Neptuna
- Najstarszy znany utwór literacki świata (epos sumeryjski)
- Pierwiastek chemiczny o najniższej temperaturze topnienia
- Słowo na określenie japońskiego teatru lalkowego
- Jedynе państwo na świecie bez stolicy (w sensie formalnym)
- Autor „Eseju o ślepcie”
- Kraj, w którym wynaleziono papier
- Malarz flamandzki, który zasłynął z obrazów pełnych symboliki, np. „Ogród rozkoszy ziemskich”
- Matematyk, który jako pierwszy udowodnił twierdzenie Pitagorasa

Wertykalnie

- Filozof, twórca pojęcia „wiecznego powrotu”
- Odmiana węgla o strukturze molekularnej przypominającej piłkę futbolową
- Układ nerwowy zwierząt bezkręgowych składający się z segmentalnych zwojów
- Król, który podbił Babilon i ogłosił pierwszy znany kodeks praw
- Rzeka płynąca przez najwięcej państw świata
- Najgłębszy punkt Oceanu Atlantyckiego
- Hormon odpowiedzialny za skurcze porodowe
- Architekt renesansowy, twórca kopuły katedry florenckiej
- Największy aktywny wulkan na Ziemi (powierzchnia, nie wysokość)
- Najstarsza skała na Ziemi (nazwa formacji geologicznej)

Hazard do też uzależnienie

REGION ▶ „Hazard? Nie daj się wciągnąć!” to akcja edukacyjna Krajowej Administracji Skarbowej skierowana do uczniów klas 7. i 8. szkół podstawowych i placówek ponadpodstawowych. Jej adresatami są także rodzice i nauczyciele

Akcja ma pokazać, czym jest nielegalny hazard i jakie mogą być jego skutki. Organizator zwraca uwagę na kłopoty wynikające z nadmiernego korzystania z gier wśród dzieci i młodzieży, takie jak uzależnienie, problemy finansowe czy wyizolowanie społeczne. Zamierza też pokazać, z jakim ryzykiem wiąże się rozpowszechnianie hazardowych gier online.

„Nieświadomi zagrożenia młodzi ludzie traktują hazard w sieci jako niewinną formę rozrywki. Dlatego tematyka akcji uwzględnia również problem wykorzystywania Internetu przez podmioty organizujące nielegalne gry hazardowe. Organizatorzy nielegalnych kasyn w Internecie często oferują nowym graczom możliwość grania za darmo – aby ich zachęcić, a w konsekwencji uzależnić od gry za pieniądze. Popularnym zjawiskiem jest również ofero-

wanie nagród w postaci wirtualnych żetonów, którymi gracze mogą posługiwać się podczas kolejnych gier. Witryny internetowe oferują różnego rodzaju nielegalne gry, w tym ruletkę i pokera, a kolorowa grafika z realistycznym dźwiękiem i obrazem mogą być bardzo atrakcyjne dla osób młodych. Nie bez znaczenia pozostają też emocje gracza związane z rywalizacją. To wszystko sprawia, że hazard online, nawet bez pieniędzy, może być przez młodzież postrzegany jako wciągający i ekscytujący. Jednocześnie osoby niepełnoletnie są bardziej podatne na negatywne zjawiska płynące z Internetu, w tym uzależnienie od hazardu. Uzależnienie takie jest chorobą, której skutki dotyczą nie tylko graczy, ale także ich rodziny i najbliższych” – tłumaczy pracownicy Krajowej Administracji Skarbowej.

Działania realizowane w ra-

mach inicjatywy koncentrują się na edukacji i profilaktyce. Uczniowie dowiadują się, czym jest hazard, jakie niesie ze sobą ryzyko oraz jakie mogą być konsekwencje prawne i psychologiczne zaangażowania w tego rodzaju aktywność. Program sprzyja kształtowaniu świadomości prawnej i społecznej młodych ludzi, rozwija

postawy odpowiedzialności oraz wzmacnia umiejętność rozpoznawania zagrożeń obecnych we współczesnym świecie, w tym także w środowisku cyfrowym.

Szkoły zainteresowane udziałem w akcji „Hazard? Nie daj się wciągnąć!” mogą wysłać zgłoszenie na adres e-mailowy: rzecznik.ias.bydgoszcz@mf.gov.pl. Więcej informacji o akcji jest dostępnych na stronie: <https://www.gov.pl/web/nie-dla-hazardu>.

(jd), fot. ilustracyjne

Region

Coraz głośniej o depresji

Pracownicy Starostwa Powiatowego w Rypinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Centrum Obsługi Oświaty byli organizatorami II Powiatowego Dnia Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży. Wydarzenie miało na celu zwiększenie świadomości dorosłych w kwestii problemów emocjonalnych i psychicznych dzieci i młodzieży oraz szukania dróg ich rozwiązywania.

Zaburzenia lękowe, depresja, ADHD – z tymi przypadłościami często mierzy się mały człowiek. Nim zostanie zdiagnozowany może minąć sporo czasu, a dziecko uważane jest za niegrzeczne, pyskate lub zamknięte w sobie. Do tego dochodzi przeciążenie nauką, nieodpowiednie odżywianie i przemoc. Jest wszędzie – w domu w szkole, w internecie.

W czwartek 16 października odbył się II Powiatowy Dzień Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w Rypinie, w którym uczestniczyli

uczniowie ósmych klas szkół podstawowych i szkół średnich oraz nauczyciele. Kilko specjalistów wygłosiło prelekcje. Psychoterapeuta prof. Krzysztof Pilarz miał wykład o depresji. Dr Maria Banaszak, która specjalizuje się w terapii uzależnień temu właśnie zagadnieniu poświęciła swoje wystąpienie. Powiedziała o faktach i mitach dotyczących zachowań nałogowych. Z kolei Agnieszka Marianowicz-Szczygieł wygłosiła wykład „Alarmująca kondycja psychiczna młodzieży. Budowanie systemu wsparcia”.

Wsparcie zawsze się przyda, ale czasami trzeba włączyć farmakologię. Lek może dobrać i przepisać wyłącznie psychiatra. I tu zaczyna się problem. Psychiatrów dziecięcych w Polsce jest za mało. W Rypinie nie ma żadnego, wobec czego lekarze psychiatrzy leczą zarówno dzieci i młodzież jak i dorosłych. Na poradę w Rypinie ramach NFZ-tu trzeba obecnie poczekać ponad 7 miesięcy. To i tak nieźle, są miejsca w kraju, że terminy są kilkuletnie. Pozostają więc wizyty prywatne.

(jd), fot. Powiat Rypiński

Region

Ekonomia pokonała empatię

Urząd Marszałkowski w Toruniu przeznaczył prawie milion złotych na uczenie dzieci w wieku 5-10 lat ekonomii i empatii. Materiały edukacyjne trafią do 244 placówek oświatowych w regionie.

Pakiety „ABC ekonomii” i „ABC empatii”, dzięki którym dzieci w przystępny sposób zdobędą kompleksową wiedzę na temat świata finansów i budowania relacji społecznych przekazali w poniedziałek 13 października przedstawicielom placówek oświatowych i wychowawczym przewodniczącą sejmiku województwa Elżbieta Piniewska i członek zarządu województwa Marek Wojtkowski.

Wśród obdarowanych znalazło się 5 przedszkoli i 5 szkół z powiatu rypińskiego, które otrzymały wyłączenie „ABC ekonomii”. Pakietów „ABC empatii” było zaledwie 12, więc niewiele placówek je dostało. Może następnym razem, mimo tego, że empatia zysków materialnych raczej nie przynosi, najwyżej moralne.

– Istotne jest to, że otrzymujemy rozwiązanie systemowe ze szkoleniami, kartami pracy i estetycznie wydany podręcznikami. Jesteście ambasadorami dobrych projektów – zwróciła do obecnych na spotkaniu nauczycieli przewodnicząca sejmiku Elżbieta Piniewska.

miku Elżbieta Piniewska.

W pakietach „ABC ekonomii” znajdują się książki, infografiki i karty pracy niezbędne nauczycielom do wprowadzenia dzieci w świat finansów. Otrzymały je następujące placówki z powiatu rypińskiego: Przedszkole Miejskie nr 1 w Rypinie, Przedszkole Miejskie nr 2 w Rypinie, Publiczne Przedszkole w Ostrowitem, Przedszkole Samorządowe w Radzikach Dużych, Gminne Przedszkole w Skrwilnie, Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Skrwilnie, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Majora Henryka Sucharskiego w Rypinie, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Rypinie, Szkoła Podstawowa im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Borzyminie, Szkoła Podstawowa im. Henryka Napiorkowskiego w Rogowie.

Wartość obu przedsięwzięć wynosi 900 tysięcy złotych. Fundusze na ich realizację pochodzą z Krajowego Planu Odbudowy i środków własnych samorządu województwa.

(jd)

DOBRCZE TO WIEDZIEĆ

Skrócony czas pracy – to się dzieje!

Blisko dwa tysiące przedsiębiorstw i instytucji wystartowało w naborze do ministerialnego pilotażu skrócenia czasu pracy z zachowaniem wynagrodzenia. Resort pracy ogłosił wyniki – 90 pracodawców będzie miało niepowtarzalną szansę przetestować różne formy skrócenia czasu pracy, które obejmą łącznie ponad 5 tys. pracowników.

Pilotaż Skróconego Czasu Pracy

W zorganizowanym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej naborze do pilotażu skróconego czasu pracy z zachowaniem wynagrodzenia mogli wziąć udział pracodawcy ze wszystkich sektorów gospodarki. Finalnie wnioski złożyły 1994 przedsiębiorstwa i instytucje. Spośród wszystkich aplikujących komisja wyłoniła 90 pracodawców, którzy będą mieli szansę testować w swoich miejscach pracy różne formy skrócenia czasu pracy. Kolejnym krokiem będzie podpisanie umów z wyłoniętymi pracodawcami. Projekty obejmą łącznie ponad 5 tys. pracowników. Średnia kwota dofinansowania wyniosła ponad pół miliona zł.

Skrócony czas pracy to przyszłość

– Ośmiogodzinny dzień pracy obowiązuje już od 107 lat. Czas pójść naprzód! Coraz więcej pracowników to osoby starsze. Coraz więcej kobiet chce łączyć życie zawodowe z życiem rodzinnym. Krótszy czas pracy będzie dla nich dużym wsparciem. Nie ma jednego słusznego modelu skracania czasu pracy. Rozwiązania muszą być szyte na miarę i dostosowane do konkretnych branż. Wszelkie zmiany będą rozłożone w czasie i stopniowe. Projekt pilotażowy będzie mieć charakter oddolny – to sami przedsiębiorcy i pracownicy wypracują i przetestują rozwiązania dopasowane do swoich firm. To przedsiębiorcy i pracownicy wydeptują ścieżki, my je później utwardzamy – mówiła we wrześniu ministra Agnieszka Dziemianowicz-Bąk.

Znamy uczestników pilotażu – co dalej?

Po podpisaniu umów wybrane firmy i instytucje będą miały czas do końca roku, żeby przygotować się do skrócenia czasu pracy. 1 stycznia 2026 ruszy zasadniczy etap pilotażu. Pracodawcy przez rok będą testować, jak wybrane przez nich modele skrócenia czasu pracy z zachowaniem wynagrodzenia będą sprawdzać się w praktyce. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej będzie zbierać dane od pracowników i pracodawców przez cały czas trwania pilotażu i po jego zakończeniu. Przygotujemy raport podsumowujący testowane rozwiązania i przeanalizujemy możliwość ich realizacji na szerszą skalę.

Jakie warunki muszą spełnić firmy i instytucje?

Pracodawcy, którzy będą realizować projekt pilotażu skrócenia czasu pracy z zachowaniem wynagrodzenia, mogą liczyć na wsparcie – maksymalnie 1 mln zł i nie więcej niż 20 tys. zł w przeliczeniu na jednego pracownika. Wnioski mogły składać firmy i instytucje, które prowadzą działalność nie krócej niż rok i zatrudniają co najmniej 75 proc. pracowników na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania. Każdy projekt pilotażowy obejmie przynajmniej 50 proc. pracowników na różnych stanowiskach. Od stycznia do czerwca 2026 pracodawcy będą skracać czas pracy o 10 proc., a w drugiej połowie roku – o 20 proc. Warunki zatrudnienia pracowników ani ich wynagrodzenia nie będą mogły ulec pogorszeniu. Pracodawca zostanie także zobowiązany do utrzymania zatrudnienia na poziomie nie niższym niż 90 proc. stanu początkowego.

6 listopada

1948 – W Gdańsku zwodowano pierwszy statek całkowicie zbudowany w powojennej Polsce „Sołdek”.

1951 – Z linii montażowej FSO zjechała pierwsza Warszawa M20.

2013 – We Paryżu sprzedano na aukcji za 357 tysięcy euro jedyną kopię testamentu Napoleona Bonapartego, przepisana z oryginału przez jego sekretarza. Oryginał dokumentu, napisany nieczytelnym charakterem pisma, z którego znany był Bonaparte, przechowywany jest we francuskim Archiwum Narodowym.

7 listopada

1612 – Wielka smuta: kapitulacja polskiej załogi na Kremlu w Moskwie. Po zdobyciu przez Rosjan Kitajgrodu, w obliczu braku żywności i bez nadziei na odsiecz, dowodzący polską załogą na oblężonym Kremlu pułkownik Mikołaj Struś poddał placówkę

1911 – Maria Skłodowska-Curie została ogłoszona laureatką Nagrody Nobla w dziedzinie chemii.

1939 – Premier RP na uchodźstwie gen. Władysław Sikorski został mianowany przez prezydenta Władysława Raczkiewicza Naczelnym Wodzem i Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych.

8 listopada

1519 – Hernán Cortés zdobył stolicę państwa Azteków Tenochtitlán, od tego czasu zwaną Meksykiem.

1939 – W Piwnicy Mieszczańskiej w Monachium miał miejsce nieudany zamach bombowy na Adolfa Hitlera, przygotowany przez stolarza Georga Elsera.

2006 – Do kraju przyleciały pierwsze dwa zakupione w USA samoloty myśliwskie F-16.

9 listopada

1915 – I wojna światowa: niemiecki okręt podwodny U-35 zatopił u wybrzeży Grecji amerykański statek pasażerski „Californian”, znany z nieudzielenia pomocy tonącemu „Titanicowi” w 1912 roku.

1917 – Premiera argentyńskiego, pierwszego w historii pełnometrażowego filmu animowanego El Apóstol.

1989 – Jesień Ludów: rozpoczęto burzenie Muru Berlińskiego.

1990 – Sejm RP przyjął ustawę o przejęciu przez skarb państwa majątku po byłej PZPR.

10 listopada

1905 – Cesarz Mikołaj II Romanow wprowadził stan wojenny w Królestwie Polskim.

1927 – Premiera filmu Ziemia obiecana w reżyserii Aleksandra Hertza i Zbigniewa Gniadzowskiego.

1942 – Winston Churchill wypowiedział słynne słowa dotyczące zwycięskiej II bitwy pod El Alamein: „To nie jest koniec. To nie jest nawet początek końca. Ale to jest, być może, koniec początku.”

1969 – Wyemitowano premierowe wydanie amerykańskiego telewizyjnego programu dla dzieci Ulica Sezamkowa.

11 listopada

1871 – Rozpoczęła się I edycja Pucharu Anglii w piłce nożnej, najstarszych klubowych rozgrywek piłkarskich na świecie.

1918 – W wagonie kolejowym w lesie pod francuskim Compiègne podpisano układ rozejmowy pomiędzy Ententą a Cesarstwem Niemieckim, który zakończył I wojnę światową. Po 123 latach zaborów Polska odzyskała niepodległość.

1937 – Pierwsze obchody Święta Niepodległości jako ustawowego święta państwowego.

2002 – Czeska telewizja wyemitowała ostatni odcinek serialu animowanego Krecik.

12 listopada

1669 – Po raz pierwszy w historii Rzeczypospolitej doszło do zerwania Sejmu koronacyjnego, poprzedzającego koronację króla-elekta Michała Korybuta Wiśniowieckiego.

1962 – Premiera filmu przygodowego O dwóch takich, co ukradli księżyc w reżyserii Jana Batorego.

2013 – Tryptyk Trzy studia do portretu Luciana Freuda Francisca Bacona został sprzedany na aukcji w londyńskim domu aukcyjnym Christie’s za 142 mln dolarów, co stanowiło wówczas najwyższą cenę, jaką zapłacono na aukcji za dzieło sztuki.

13 listopada

1308 – Krzyżacy zajęli Gdańsk i dokonali rzezi jego mieszkańców.

1924 – Władysław Reymont został ogłoszony laureatem Nagrody Nobla za powieść Chłopi.

2002 – U wybrzeży hiszpańskiej Galicji został uszkodzony tankowiec „Prestige” z ładunkiem 70 tysięcy ton oleju napędowego.

14 listopada

1534 – Uchwalono Artykuły sejmiku w Środzie – najstarsze instrukcje poselskie wystawione w języku polskim.

1896 – W Teatrze Miejskim w Krakowie odbył się drugi na ziemiach polskich pokaz filmowy z wykorzystaniem aparatury braci Lumiere. Pierwszy miał miejsce 18 lipca w Warszawie na aparaturze edisonowskiej.

2010 – Niemiec Sebastian Vettel w wieku 23 lat i 134 dni został najmłodszym w historii mistrzem świata Formuły 1.

15 listopada

1492 – W dzienniku wyprawy do Nowego Świata Krzysztofa Kolumba pojawiła się pierwsza wzmianka o tytoniu.

1620 – W Warszawie niezrównoważony psychicznie szlachcic Michał Piekarski usiłował dokonać zamachu na króla Zygmunta III Wazę.

1989 – Lech Wałęsa jako trzeci w historii niepełniący funkcji głowy państwa bądź szefa rządu cudzoziemiec wygłosił przemówienie do połączonych izb Kongresu Stanów Zjednoczonych. Tłumaczem był Jacek Kalabiński.

16 listopada

1611 – Przed kościołem św. Anny w Warszawie elektor brandenburski Jan Zygmunt Hohenzollern złożył hołd lenny królowi Zygmuntowi III Wazie.

1924 – W Toruniu wyjechały na trasę pierwsze autobusy miejskie.

1943 – Rzeź wołyńska: we wsi Huta Stara miejscowa samoobrona, wspierana przez partyzantów radzieckich i AK, odparła atak oddziałów UPA w liczbie około 1200 ludzi, z których około 100 zginęło lub zostało rannych.

2004 – Bezzałogowa eksperymentalna maszyna amerykańska X-43 ustanowiła rekord prędkości dla samolotów, osiągając 9,6 macha (11,3 tys. km/h).

17 listopada

1968 – Agenci Mosadu przechwycili 200 ton tlenku uranu niezbędnego do produkcji izraelskiej bomby atomowej, który był przewożony statkiem „Scheersberg A” z Antwerpii do Palermo (operacja „Plumbat”).

1972 – Ministerstwo Łączności wydało rozporządzenie o wprowadzeniu od 1 stycznia 1973 roku systemu kodów pocztowych.

2007 – W ostatnim meczu eliminacyjnym rozegranym na Stadionie Śląskim w Chorzowie Polska pokonała 2:0 Belgię i zapewniła sobie pierwszy w historii awans do turnieju finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej.

18 listopada

1711 – Księżę-elektor Saksonii i król Polski August II Mocny zawarł układ z królem Danii Fryderykiem IV Oldenburgiem w sprawie podziału Pomorza Szwedzkiego, które zdobył na czele wojsk saskich.

1928 – Walt Disney pokazał pierwszy dźwiękowy film z Myszka Miki.

1965 – Ogłoszono list biskupów polskich do episkopatu niemieckiego w sprawie wzajemnego wybaczenia krzywd. Spotkał się on z ostrą reakcją władz PRL.

19 listopada

1765 – Król Stanisław August Poniatowski otworzył w Warszawie pierwszą scenę publiczną, od 1807 roku nazywaną Teatrem Narodowym.

1918 – Wojna polsko-ukraińska: ppłk Michał Tokarzewski-Karaszewicz zorganizował udaną odsiecz dla walczącego Lwowa.

1980 – Rozpoczęto wydobywanie w KWB „Bełchatów”.

Sukces biblioteki i klubu seniora

GMINA DĘBOWA ŁĄKA ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Dębowej Łące ma przyjemność poinformować o udanym spotkaniu autorskim z debiutującą pisarką Ewą Lange, które odbyło się 21 października br.

Wydarzenie miało charakter otwarty i przyciągnęło nie tylko czytelników z klubu, ale również miłośników literatury oraz przyjaciół biblioteki. Spotkanie odbyło się w gościnnych progach Klubu Seniora w Lipnicy.

Współpraca, która procentuje

– Serdecznie dziękujemy

pracownikom Klubu Seniora w Lipnicy za ich otwartość na nasze pomysły i życzliwość. Gminna Biblioteka Publiczna współpracuje z Klubem Seniora w Lipnicy od kilku lat, skutecznie upowszechniając literaturę wśród seniorów naszej gminy – podaje Justyna Frankiewicz z GBP w Dębowej Łące.

Z wójtęm w roli słuchacza

Swoją obecnością zaszczycił uczestników wójt gminy. Jego udział w spotkaniu jest wyraźnym dowodem na to, jak ważne są wydarzenia kulturalne dla mieszkańców i władz samorządowych gminy.

O czym opowiadała autorka?

Podczas spotkania Ewa Lange opowiadała o swojej po-

ruszającej powieści pt. „Czarne orchidee”. Książka ta to głęboka, wielopokoleniowa opowieść, która łączy czasy wojenne (rok 1945 na Ziemiach Odzyskanych) z teraźniejszością. Jest to historia o miłości rodzącej się w trudnych czasach, o bolesnym dziedzictwie wojny oraz o niszczącej sile uprzedzeń. Tytułowe czarne

orchidee stają się symbolem nadziei i rodzinnej tajemnicy.

– Spotkanie przebiegło w miłej i serdecznej atmosferze, dając mieszkańcom gminy okazję do bezpośredniego kontaktu z literaturą – relacjonuje Justyna Frankiewicz, organizator wydarzenia.

(ak), fot. nadesłane

Los powstańca i żony

POSTAĆ ▶ Paweł Suzin był jedną z ciekawszych postaci powstania styczniowego. Z jego życiorysem wiąże się krótki epizod związany z jego żoną, która wyczekiwała męża w Golubiu

Paweł Suzin urodził się w Rosji, na Uralu. Był Polakiem - synem powstańca listopadowego, zesłanego za karę na osiedlenie w głębi Rosji. Jego matką była rosyjska księżna z rodu Dołgorukowych. Niestety życie nie rozpieszczało Suzina, który został szybko sierotą i wychowywał się w domu gubernatora. Został zapisany do rosyjskiej szkoły kadetów. Był niemal zupełnie zrusyfikowany. Dopiero, gdy wojskowa kariera zawiodła go na Litwę, spotkał tu dawnych przyjaciół ojca.

To odmieniło go i sprawiło, że zbiegł do Francji, gdzie był kreślaczem w fabryce lokomotyw. Gdy wybuchło powstanie styczniowe,

Suzin przedostał się do Prus. Tu planował przedostanie się na Mazowsze i walkę, ale został aresztowany przez Prusaków. Po zwolnieniu z więzienia udał się w okolice Augustowa i tu rozpoczął walki powstańcze. Wygrane w potyczkach z armią rosyjską przyniosły mu sławę. I tu pojawia się wątek regionalny. W czasie największych sukcesów męża do przygranicznego miasta Golubia przybyła z Paryża jego żona - Emilia. Ona także była córką powstańca listopadowego.

Małżeństwo pobrało się rok przed wybuchem powstania. Ponoć mieszkańcy Golubia bardzo dbali o żonę powstańca. Znana

jest historia, gdy podczas spaceru po Golubiu Emilia Suzin otrzymała od przypadkowej kobiety talara na utrzymanie. Przyjęła go, lecz obiecała odesłać w celu wsparcia oddziału męża. Suzin zaadresował list do swojej małżonki w Golubiu. Nie wiedział wówczas czy jego żona zdołała już szczęśliwie urodzić dziecko. W rzeczywistości kobieta urodziła syna, który niestety nie dożył dorosłości.

- Droga moja żonko. Zawsze wesół jestem jak czuję Moskali w powietrzu, bo muszę bić się. Cóż robić moja droga? Mówisz, że się modlisz za mnie - coż może być złego ze mną? Czy Bóg nas nie wysłucha, kiedy mówię do niego „Nie rozłączaj nas Ojcie do życia zagrobowego”.

Suzin był bardzo lubiany przez podwładnych. Niestety 21 czerwca 1863 roku jego oddział został zaatakowany przez przeważające oddziały Rosjan. Dowódca poległ. Pogrzeb Suzina odbył się w Serejach i był manifestacją patriotyczną. O postaci Suzina pisała nawet Maria Konopnicka. Opisywała go słowami:

- Sam Suzin też stworzony był jakby na to, żeby go ludzie kochali i szli w ogień za nim. Smukły, dorodny szatyn, twarz biała, w kolorach, broda pełna, włos bujny, oko żywe, pogodne, daleko widzące. Wódz w każdym calu i ukochanie żołnierzy, dbały o najlichszego ciurę, jak brat i jak ojciec.

Emilia Suzin powróciła do Paryża, gdzie zmarła w 1898 roku. (pw)

w których otrzymywali najlepsze jedzenie. Gdy oferowano im pracę, odmawiali lub oferowali pracę za absurdalne stawki.

Na wsiach dochodziło do najsłabszego na gospodarstwa oraz kradzieży. Przykładem był napad na gospodarstwo w Niedźwiedziu w czasie, gdy gospodarze byli w pracy. W Polsce zaczęły wkrótce powstawać organizacje antyżebrańcze, które propagowały niedawanie pieniędzy potrzebującym. Liczba łazików i włóczęgów spadła nieco pod koniec lat 30.

(pw)

XX wiek

Powojenny boom

Jak zmieniło się życie Polek z naszego regionu po wojnie? Początkowo było bardzo ciężko, ale stopniowo udało się uzyskać zmianę cywilizacyjną.

Przedwojenna Polska była krajem na dorobku, gdzie los pojedynczego człowieka z prowincji nie miał większego znaczenia. Kobiety w tym systemie miały jeszcze trudniej. Istniał sześciotygodniowy urlop macierzyński, ale w praktyce nie był respektowany. Stawki wypłat dla kobiet w fabrykach był znacznie niższe niż dla mężczyzn. Dochodziło do scen, które dziś byłyby niemożliwe.

Przykładem mogło być zajście z 17 marca 1937 roku w Bydgoszczy. 19-letnia Gertruda Wendtke na skutek skrajnego niedożywienia z nędzy szła, słaniając się ulicami miasta, aż padła nieprzytomna na jednym z chodników. Przechodnie podnieśli ją i zanieśli do lecznicy miejskiej. W tym samym czasie we wsi Linowiec w chełmińskim 7 rodzin mieszkało w baraku, gdzie ściany stanowiły zarzucone na metalowe konstrukcje płachty materiału. Przed wojną bywały w naszym regionie miejsca, gdzie jeden lekarz przypadał na 15 tys. mieszkańców, a śmiertelność niemowląt wynosiła 36%.

Zmiana, która nastąpiła po wojnie, była bardzo odczuwalna. Faktem jest, że władzę przejęli komuniści, którzy pragnęli przeszcześcić tu wszystkie wzorce ze Związku Radzieckiego, ale obiektywnie los ludzi na wsi poprawił się. Komunistom zależało na

promowaniu równouprawnienia kobiet. W sejmie z naszego województwa zasiadały cztery posłanki. Kładziono też nacisk na obecność kobiet w prezydiach rad narodowych, czyli ówczesnych odpowiedników samorządów.

Do 1951 roku w województwie otwarto 192 ośrodki zdrowia, 34 izby porodowe, 22 żłobki, itd. Zlikwidowano także zjawisko bezdomności dzieci, które przed wojną było niestety realne. Powojenny wskaźnik urodzeń poszybował na poziom niesiagalny dzisiaj. Dla rodzin przewidziano różne dodatki. Biedniejsze małżeństwa miały prawo do wyprawki niemowlęcej, specjalnego dodatku mlecznego oraz prawo do ratalnego zakupu węgla. Na początku lat 50. powoli zaczęły zniknąć kartki na żywność.

Zatrudnienie kobiet wzrosło w stosunku do 1939 roku o 252%. Propagowano wizerunek kobiety pracującej z szansami na awans społeczny. Wszystko to sprawiło, że w 1955 roku przyrost naturalny w Polsce osiągnął szczyt - prawie 20‰ na 1000 mieszkańców. Dla porównania obecnie w najbardziej dzietnym powiecie w Polsce przyrost wynosi 5,3‰. Boom urodzin zaczął wyhamowywać w latach 60., ale liczba urodzin była wciąż wysoka.

(pw)

XX wiek

Ukryty artysta

Wśród wielu ciekawych i mniej znanych postaci powiatu lipnowskiego warto przypomnieć historię życia pewnego mieszkańca Zadusznik.

Dobrosław Dąbrowski urodził się 30 kwietnia 1910 roku w Zadusznikach w powiecie lipnowskim. Po ukończeniu nauki w 4 oddziałach szkoły powszechnej przeszedł do gimnazjum we Włocławku, a następnie szkoły technicznej, którą ukończył w 1929 roku. Był to okres wielkiego kryzysu gospodarczego i Dobrosław Dąbrowski miał problem ze znalezieniem pracy. Dopiero w 1936 roku udało mu się znaleźć pracę w Brześciu Kujawskim, w miejscowej cukrowni.

W czasie wojny został żołnierzem, a po porażce wrześniowej członkiem podziemia o pseudonimie Głowiec. Pracował dla tajnej organizacji Ogniwo we Włocławku. 10 lutego 1941 roku został aresztowany przez gestapo. Do

końca wojny przebywał w obozie koncentracyjnym Mathausen. W lipcu 1945 roku udało mu się wrócić do Polski i zaczął pracę jako magazynier aż do emerytury.

Pasją Dobrosława Dąbrowskiego było jednak malarstwo. Pierwsze prace powstawały przed II wojną światową, kolejne dopiero na emeryturze. Działo się tak dlatego, że wpływ wojennych przeżyć nie pozwalał autorowi na cieszenie się sztuką. W Mathausen Dąbrowski wykonał dwa elementy biżuterii: bransoletkę ze swoimi danymi i pierścień z motywem orła. W obozie wykonywał prace zlecone mu przez Niemców - wyroby dekoracyjne, które pozwalały mu przeżyć długi i ciężki czas w niewoli.

(pw)

XX wiek

Łazikujący kryzys

Kryzys gospodarczy, który wybuchł w 1929 roku, dał się we znaki mieszkańcom okolic Wąbrzeźna. Musieli oni zmagać się z istną plagą żebraków i łazików.

Kryzys gospodarczy miał charakter ogólnoswiatowy. W Polsce doprowadził do zapaści w rolnictwie i przemyśle. Rząd zmuszony był oszczędzać m.in. na obsadzie policji. W wyniku cięć zlikwidowano wiele posterun-

ków, cięto etaty. Na wsi było coraz mniej bezpiecznie. W Wąbrzeźnie i okolicy pojawiło się wielu żebraków i łazików. Pochodzili z byłego zaboru rosyjskiego. Wedle źródeł w samym Wąbrzeźnie mieli swoje ulubione „miejscówki”, czyli domy

Ku pamięci nieznanego żołnierza

XX WIEK ▶ Z okazji Święta Niepodległości oraz w związku z obchodzonym niedawno Dniem Wszystkich Świętych przybliżamy historię powstania Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie. W tym roku obchodzimy 100-lecie jego odsłonięcia

Idea uczczenia żołnierzy poległych na polu bitwy narodziła się we Francji po I wojnie światowej. Inicjatorem powstania pierwszego grobu nieznanego żołnierza był Francuz – Fryderyk Simon, który podczas wojny stracił trzech synów. Przykład francuski stał się impulsem dla powstania podobnej patriotycznej ambicji w prawie każdym narodzie. W Polsce pierwsze zabiegi mające na celu wybudowanie pomnika-grobu podjęto już w 1921 roku. Po roku 1921 miało miejsce wiele inicjatyw, ale faktyczne odsłonięcie warszawskiego Grobu Nieznanego Żołnierza nastąpiło dopiero w 1925 roku.

W Warszawie w czerwcu 1921 roku powstał Komitet Uczczenia Poległych 1914-1921, któremu przewodniczył prezes Rady Miejskiej Ignacy Baliński. W wyniku prac tego Komitetu, za aprobatą kardynała Aleksandra Kakowskiego, postanowiono zbudować pomnik-kapliczkę w katedrze św. Jana, według projektu Stefana Szyllera. W ciągu dwóch lat powstał szkielec pomnika, ale brakowało funduszy na wykonanie złocień i srebrzeń oraz na ostateczny jego montaż. Projekt jak i same prace Komitetu nie wzbudzały uznania opinii publicznej. Społeczeństwo oczekiwało pomnika monumentalnego – godnie honorującego odzyskanie niepodległości, okupionej setkami tysięcy ofiar. Skromna, utrzymana w charakterze przydrożnej, kapliczka nie spełniała społecznych oczekiwań.

W tym samym czasie stowarzyszenie Polski Żałobny Krzyż oraz grupa wysokich rangą oficerów z generałem Juliuszem Malczewskim na czele prowadziła działania nad innym projektem. Gen. Malczewski przeznaczył na cel projektu sporą na ówczesne czasy kwotę. Za te pieniądze miał

być wzniesiony pomnik na placu, obok Parku Skaryszewskiego. Kampanię popierającą prowadziła redakcja dziennika Polska Zbrojna. Inicjatywa o takim rozmiarze spotkała się z zainteresowaniem ze strony ówczesnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Polskiego Białego Krzyża i Kurii Biskupiej. Kwestia uczczenia pozostawała poza sporem, otwarta była natomiast sprawa formy w jakiej ma ono zostać zrealizowane. Trzy zgrupowane instytucje proponowały przejściowo usypanie olbrzymiego kopca na gruzach fortów Cytadeli nad Wisłą, pomiędzy mostem kolejowym i Bramą Straceń.

Nieoczekiwanie i w sposób zaskakujący dla wszystkich ranie 2 grudnia 1924 roku pod pomnik ks. Józefa Poniatowskiego (stojący wówczas na placu Saskim) zajeżdża ciężarówka, z której zniesiono płytę z piaskowca i złożono przed cokołem pomnika. Nieznany pozostawał fundator płyty. Prasa spekulowała i była pełna domysłów. Złożenie płyty przypisywano mylnie Ignacemu Paderewskiemu. Tajemnicę odkryto dopiero cztery lata później. Wyszło wtedy na jaw, że płytę ufundowało Zjednoczenie Polskich Stowarzyszeń Rzeczypospolitej. W 1925 roku podobna inicjatywa złożenia płyty Nieznanemu Żołnierzowi miała miejsce w 22 miastach Polski. Już po wybudowaniu Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie płyty te przeniesiono na cmentarze albo złożono w Muzeum Wojska Polskiego. Płyty do dnia dzisiejszego znajdują się w Bydgoszczy, Chełmie, Krakowie, Lublinie i w Łodzi.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 25 stycznia 1925 roku na wniosek ministra spraw wojskowych gen. broni Władysława Sikorskiego uchwaliła, że Grób

Nieznanego Żołnierza zostanie zlokalizowany w kolumnadzie Pałacu Saskiego. Równoległe ze sprawą budowy Grobu Nieznanego Żołnierza została rozstrzygnięta kwestia wyboru pobojuwiska, z którego będą pochodziły zwłoki bezimiennego żołnierza, oprawy towarzyszącej ekshumacji i ceremonialnemu przeniesieniu zwłok do Warszawy.

4 kwietnia 1925 roku w Ministerstwie Spraw Wojskowych w Warszawie przygotowano losowanie pobojuwiska. Wybór pobojuwiska do losowania został dokonany przez Biuro Historyczne Ministerstwa Spraw Wojskowych, kierowane przez gen. Mariana Kukiela. Pola bitew musiały spełniać określone kryteria. W grę wchodziły tylko pola, gdzie wystąpiła wielka liczba poległych na ograniczonej przestrzeni, walka tam stoczona musiała być zaszczytna dla całości walczącego wojska, a wyeliminowane były pobojuwiska leżące na terenie ówczesnego wroga. Losowanie pobojuwiska miało charakter nadzwyczaj uroczysty. Szef Sztabu Wojska Polskiego gen. Stanisław Haller poprosił najmłodszego na sali kawalera orderu Virtuti Militari o dokonanie aktu losowania. Okazał się nim ogniomistrz Józef Buczkowski z 14. Pułku Artylerii Polowej. Ogniomistrz Buczkowski wyciągnął kartkę i wybór padł na Lwów.

Pod przewodnictwem Ministra Spraw Wojskowych ustalono, że bezimienny żołnierz zostanie ekshumowany z Cmentarza Orłąt we Lwowie, gdzie przeniesiono ciała 275 bezimiennych bohaterów poległych na polu chwały. Podczas procedury ekshumacyjnej na cmentarzu obecni byli przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Robót Publicznych. 29 października 1925 roku o godzinie 14:30 rozkopano

trzy mogiły żołnierskie, na których widniały tabliczki z napisem Tu leży Nieznany Obrońca Lwowa. Znajdujące się w trumnach kości nie sugerowały, iż są to szczątki żołnierskie, z wyjątkiem jednych, które wskazywały na zwłoki austriackiego kaprała. W takich okolicznościach podjęto decyzję o rozkopaniu kolejnych trzech grobów. W pierwszej trumnie znaleziono zwłoki sierżanta, w drugiej kaprała, w trzeciej nie było żadnych stopni wojskowych, odkryto tam zaś maciejówkę z orzełkiem. Zamknięte trumny ustawiono następnie przed cmentarną kaplicą, celem wyboru jednej z nich.

Polska Ormianka Jadwiga Zarugiewiczowa, matka żołnierza poległego na polach Zadwórz i pochowanego w nieznanym miejscu, dokonała wyboru jednej z trumien. Po otwarciu trumny okazało się, że wybór padł na żołnierza bez szarży, z maciejówką. Był to znak, że wybrano ochotnika, bowiem żołnierze regularnego wojska nosili rogatywki. Lekarz dokonujący oględzin orzekł, że pochowany miał przestrzeloną głowę oraz nogę. Były to przesłanki pozwalające uznać, iż poległ na polu chwały, oddając życie za ojczyznę. Ustalono, iż był w wieku około 14 lat. Na grób, z którego wydobyto nieznanego żołnierza, nałożono płytę jemu poświęconą i upamiętniającą jego przeniesienie do Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

Oficjalne przekazanie zwłok nastąpiło 2 listopada 1925 o godzinie 6:00 na Dworcu Głównym w Warszawie. Gen. Maryański przekazał trumnę oraz 126 wieńców gen. Sikorskiemu i gen. Suszyńskiemu. Trumna została złożona na lawecie armatniej zaprzężonej w szóstkę koni. Kondukt z dworca prowadził ksiądz prałat Niewiarowski. Na czele szła

orkiestra oraz 30. Pułk Piechoty. Za trumną szli przedstawiciele rządu i wojska. Laweta z trumną została zatrzymana przed pomnikiem księcia Józefa Poniatowskiego. Kawalerowie Virtuti Militari przenieśli następnie trumnę przed salutującymi oddziałami i złożyli obok miejsca spoczynku. O godzinie 13:00, po komendzie dowódcy uroczystości, przy biciu dzwonów kościelnych trumna została opuszczona do grobowca. Minister spraw wojskowych złożył do grobowca akt erekcyjny oraz 14 żalników z ziemią z pozostałych pobojuwisk, a także srebrny wieniec od prezydenta Rzeczypospolitej i jedwabny całun w wizerunkiem orła białego. Minutę po złożeniu trumny do grobowca nastąpiła cisza, przestały bić dzwony i oddano 24 wystrzały honorowej salwy armatniej. Grobowiec nakryto płytą nagrobną.

W czasie okupacji – II wojny światowej Grób Nieznanego Żołnierza był miejscem szczególnie ważnym i czczonym przez Polaków. Przechodzący przed grobem zwyczajowo oddawali mu cześć poprzez prosty gest uchylecia czapki. 28 grudnia 1944 roku oddział Sprengkommando pod dowództwem mjra Wegnera wysadził w powietrze pałac Saski. Budynek został zniszczony, ale monumentalna kolumnada nad Grobem Nieznanego Żołnierza nie runęła w całości. Nad grobowcem stały dwie kolumny. Następnie dnia ponowiono wysadzanie, wtedy sklepienie arkad zapadło się i płyta nagrobna została przysypana gruzem. Z grobu ocalały jednak fragmenty arkad.

Po II wojnie światowej postanowiono pozostawić zniszczone arkady i częściowo odbudować Grób Nieznanego Żołnierza.

Opr. (Szyw)
fot. domena publiczna

INFORMATOR

DLA MIESZKAŃCÓW

POWIATU WĄBRZESKIEGO

Szukasz...? Tylko u nas znajdziesz wszystko w jednym miejscu

OGŁOSZENIA DROBNE		Kultura i rekreacja	Pomoc społeczna	NZOZ Przychodnia Specjalistyczna "REMEDIUM" ul. Matejki 2A, 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 29 89 lub tel. 56 687 17 87
Budowlane Remonty Remonty malowanie gładzie, ocieplanie, regipsy itp... tel. 885-810-599		Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wąbrzeźnie ul. Matejki 11 B tel. 56 688 18 21	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie ul. Wolności 44 tel. 56 688 24 52	
Praca Oferta Praca dorywcza kopanie cięcie itp. tel. 739-149-021		Wąbrzeski Dom Kultury ul. Wolności 47 tel. 56 688 17 27	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie ul. Wolności 32 tel. 56 689 04 00	Apteka Przyjazna ul. Wolności 46 87-200 Wąbrzeźno Tel. 56 651 06 50
		Centrum Sportu i Rekreacji ul. Tysiąclecia 3 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 16 36	Dom Pomocy Społecznej ul. Pod Młynik 4a 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 03 71	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nowy Szpital w Wąbrzeźnie ul. Wolności 27 tel. 41 240 1701
		Oświata	Przedsiębiorstwa komunalne	
		Zespół Szkół Ogólnokształcących ul. Wolności 35 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 22 85	Zarząd Dróg Powiatowych ul. 1 Maja 61 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 13 86	Przychodnia Lekarska "Amicus" N.Z.O.Z. ul. Grudziądzka 58 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 16 46
		Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Tysiąclecia 1 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 20 19	Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie ul. Tysiąclecia 8 tel. 56 688 14 27	NZOZ Zespół Lekarski „Medicus” Swarcewicz-Bejger Ewa, Swarcewicz Tomasz ul. Pruszyńskiego 10, 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 08 87 tel. 56 687 30 22 tel. 56 687 30 23
Numery alarmowe	Powiatowy Urząd Pracy ul. Wolności 44 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 28 00	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II ul. Wolności 30 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 18 23	Zdrowie	Przychodnia Lekarska Świat Zdrowia Neuca Med ul. Niedziałkowskiego 5 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 03 58
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej ul. Św. Floriana 6 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 689 09 00 numer alarmowy 998 lub 112 z telefonów kom.	Urząd Skarbowy w Wąbrzeźnie ul. Macieja Rataja 2 tel. 56 687 17 77	Przedszkole Miejskie. Bajka ul. Żeromskiego 11 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 20 92	Apteka Majowa ul. Mickiewicza 11 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 620 04 49	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Endomed" ul. Plac Jana Pawła II lokal nr 9 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 696 91 36 tel. 668 577 066
Komenda Powiatowa Policji ul. Wolności 28 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 72 00 numer alarmowy 997 lub 112 z telefonów kom.	PKS Dworzec Autobusowy ul. 1 Maja 51 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 14 62	Przedszkole Alpido ul. Marii Konopnickiej 13 87-200 Wąbrzeźno kom. 604 238 767	Apteka Pod Arniką ul. Wolności 10 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 26 55	Przychodnia Medycyny Rodzinnej w Sitnie Sitno 37 tel. 56 688 14 91
Pogotowie energetyczne 991 Pogotowie gazowe 992 Pogotowie ciepłownicze 993 Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994	Urząd Gminy Dębowa Łąka Dębowa Łąka 38 tel. 56 688 49 10	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy we Wroniu Wronie 28 tel. 56 461 06 11	Apteka Stokrotka ul. Niedziałkowskiego 8 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 12 94	Przychodnia KEMED ul. Matejki 20c 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 00 20
Administracja	Urząd Gminy Książki ul. Bankowa 4 tel. 56 688 81 67	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wąbrzeźnie ul. Wolności 35 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 21 75	Apteka Dbam o Zdrowie ul. Wolności 38 87-200 Wąbrzeźno tel. 73 669 77 73	
Urząd Miejski w Wąbrzeźnie ul. Wolności 18 tel. 56 688 45 00 Starostwo Powiatowe w Wąbrzeźnie Wolności 44 tel. 56 688 24 51 do 57 Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ul. Wolności 27 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 687 33 15	Urząd Gminy Płużnica Płużnica 60 tel. 56 687 52 00	Zespół Szkół Zawodowych ul. Żeromskiego 6 87-200 Wąbrzeźno tel. 56 688 13 52		

ZASADY NADAWANIA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Twoje ogłoszenie ukaże się WE WSZYSTKICH naszych dwutygodnikach: CGD, CLI, CRY, CWA.

Aby nadać ogłoszenie :

- Wyślij treść ogłoszenia na adres e-mail: reklama@wpr.info.pl. Otrzymasz e-mail zwrotny z wyceną i nr konta do wpłaty
- Odwiedź nasze biuro i nadaj ogłoszenie osobiście: ul. Dworcowa 4, 87-400 Golub-Dobrzyń
- Ogłoszenia do kolejnego numeru przyjmujemy do godziny 16⁰⁰ w poniedziałki

Szczegółowe informacje pod numerem telefonu 662 061 331 lub 608-688-587. Regulamin znajdziesz na stronie www.golub-cgd.pl

Artystyczne prezentacje seniorów

WĄBRZEŃNO ▶ W niedzielę 12 października w sali kolumnowej Wąbrzeskiego Domu Kultury odbył się XXV Ogólnopolski Przegląd Dorobku Twórczego Seniorów. Jak podkreślają organizatorzy, wydarzenie to już od ćwierć wieku gromadzi artystów z całej Polski, udowadniając, że pasja i kreatywność nie znają bariery wieku

Na scenie wystąpiło ponad stu wokalistów, z dużym zaangażowaniem prezentujących swój dorobek artystyczny, tworzących przy tym wyjątkowy klimat. – Publiczność mogła podziwiać różnorodność form artystycznych i wysoki poziom

prezentacji poszczególnych solistów oraz grup muzycznych – informuje Dorota Otremba. – Rozmawiając z uczestnikami, mogliśmy usłyszeć, że ta muzyczna pasja u wielu z nich pojawiła się już w młodym wieku i jest kontynuowana jest

z drobnymi przerwami do dnia dzisiejszego – dodaje.

Organizatorzy wskazują, iż tego rodzaju wydarzenia to nie tylko okazja do zaprezentowania dorobku twórczego, ale przede wszystkim do integracji, wymiany doświadczeń oraz

wspólnej zabawy.

Wszystkie zespoły prezentujące się podczas przeglądu otrzymały pamiątkowe dyplomy i statuetki wykonane przez Warsztat Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie. – Dziękujemy wszystkim artystom, instruk-

torom oraz gościom za obecność i stworzenie tego wyjątkowego święta! Do zobaczenia za rok! – podsumowuje Dorota Otremba, kierownik działu animacji WDK.

(oprac. krzan)
fot. (WDK)

OGŁOSZENIE

DWUTYGODNIK REGIONU
WĄBRZESKIEGO

CWA

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4,
tel. 662 061 331,
e-mail: redakcja@wpr.info.pl

Redaktor naczelny:
Andrzej Korpalski
tel. 535 170 961
a.korpalski@wpr.info.pl

Dział reklamy i ogłoszeń:
tel. 608 688 587
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Kolportaż prasy:
tel. 662 061 331

Wydawca:
WPR Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń,
ul. Dworcowa 4
(Nakład WPR 3700 egz.)

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 45

Redakcja nie zwraca tekstów
niezamówionych oraz zastrzega
sobie prawo do ich redagowania
i skracania. Redakcja nie odpowiada
za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Wójt Gminy Ryńsk podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 3 listopada 2025 r. w Urzędzie Gminy Ryńsk, ul. Mickiewicza 21, 87-200 Wąbrzeźno, oraz na stronach internetowych bip.gminarynsk.pl i www.gminarynsk.pl został wywieszony i opublikowany wykaz nieruchomości stanowiącej zasób Gminy Ryńsk przeznaczonej do oddania w najem.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Urzędzie Gminy Ryńsk, 87-200 Wąbrzeźno, ul. Mickiewicza 21 lub pod nr tel. (56) 687-75-27.

Wójt Gminy Ryńsk
(-) mgr Władysław Łukasik

Chorobowe tylko na wniosek!

Pilnuj terminu i wpisz nr konta

REGION ▶ Nie wystarczy samo zwolnienie lekarskie, aby otrzymać zasiłek chorobowy z ZUS-u. Świadczenie wypłacane jest osobom ubezpieczonym na wniosek, dlatego warto pilnować terminu jego złożenia i pamiętać o wpisaniu numeru rachunku bankowego

– Zakład Ubezpieczeń Społecznych przypomina, że zasiłek chorobowy przysługuje osobom objętym ubezpieczeniem chorobowym, które są niezdolne do pracy z powodu choroby i mają to potwierdzone zwolnieniem lekarskim (e-ZLA). Jednak samo zwolnienie lekarskie nie wystarczy. Aby otrzymać świadczenie, konieczne jest złożenie wniosku o zasiłek chorobowy – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Kto składa wniosek?

Wniosek do ZUS-u składają m.in. osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, osoby z nimi współpracujące, duchowni, a także osoby po ustaniu zatrudnienia. Dla przedsiębiorców i osób współpracujących z osobą prowadzącą działalność właściwym formularzem jest Z-3b lub ZAS-53. Osoby, które ubiegają się o zasiłek po ustaniu zatrudnienia, powinny złożyć wniosek ZAS-53 wraz z oświadczeniem Z-10, jeśli jest to

pierwsze zwolnienie po ustaniu tytułu ubezpieczenia.

W przypadku pracowników i zleceniobiorców, którym zasiłek wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a nie płatnik składek, wniosek do ZUS-u przekazuje pracodawca lub zleceniodawca na formularzach Z-3 lub Z-3a. Jeśli zostanie wystawione kolejne zwolnienie lekarskie (e-ZLA) obejmujące okres nieprzerwanej niezdolności do pracy, zaświadczenie płatnika składek na formularzu Z-3 lub Z-3a wypełniane jest w ograniczonym zakresie. W takiej sytuacji można również skorzystać z formularza ZAS-12.

Chcesz pieniądze na konto? Wpisz numer rachunku!

Aby ZUS mógł przekazać świadczenie na konto, za każdym razem we wniosku o zasiłek należy wpisać numer rachunku bankowego. – Brak tej informacji oznacza, że pieniądze zostaną wysłane przekazem pocztowym. Zdarza się, że świadczeniobiorcy lub płatnicy składek pomijają tę rubrykę, zwłaszcza przy wnioskach składanych za kolejny okres niezdolności do pracy. Warto zwrócić na

to uwagę i upewnić się, czy numer rachunku został wpisany – dodaje rzeczniczka.

Posiadanie konta w banku to bezpieczny i wygodny sposób zarządzania pieniędzmi. Gotówka łatwo może stać się celem złodziei, natomiast środki zgromadzone na koncie są bezpieczne i zawsze dostępne. Pieniądże wpływają na konto na czas, bez konieczności czekania na listonosza, a korzystać z nich można w każdej chwili, także podczas urlopu czy pobytu w sanatorium. Konto bankowe to wygoda, ponieważ umożliwia szybkie opłacanie rachunków, robienie zakupów i wypłacanie gotówki w dowolnym momencie.

Zaległości i spóźnienie mogą pozbawić prawa do zasiłku

Przedsiębiorcy, osoby współpracujące z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, a także osoby fizyczne i duchowni będący płatnikami składek na własne ubezpieczenia powinni pamiętać, że zasiłek chorobowy nie przysługuje, jeśli w dniu powstania prawa do świadczenia mają zaległości z tytułu

składek na ubezpieczenia społeczne przekraczające 1% minimalnego wynagrodzenia. Prawo do wypłaty świadczenia powstanie dopiero po spłacie zadłużenia. Równie ważne jest, aby nie odkładać złożenia wniosku o zasiłek na później. Roszczenie o jego wypłatę przedawnia się po 6 miesiącach od ostatniego dnia okresu, za który świadczenie przysługuje. Opóźnienie w złożeniu wniosku lub zaległości w opłacaniu składek mogą więc spowodować utratę prawa do chorobowego.

Wniosek można złożyć osobiście w placówce ZUS-u, wysłać pocztą lub przesłać elektronicznie za pośrednictwem PUE/eZUS.

Ile wynosi zasiłek?

Zasiłek chorobowy wynosi co do zasady 80% podstawy wymiaru, czyli średniego wynagrodzenia lub przychodu z ostatnich 12 miesięcy. W pewnych sytuacjach świadczenie jest wyższe i wynosi 100% podstawy. Dotyczy to okresu ciąży, wypadków w drodze do pracy lub z pracy oraz badań i zabiegów związanych z dawkowaniem komórek, tkanek i narządów.

(red), fot. ZUS

Region

Nowy eZUS to prosta nawigacja i wiele ułatwień

Portal eZUS, który już niedługo zastąpi Platformę Usług Elektronicznych (PUE) ZUS, będzie miał prostą nawigację, intuicyjny interfejs i funkcje dostosowane do potrzeb różnych grup klientów, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. – Jesteśmy w trakcie wprowadzania kolejnych zmian. Pod koniec tego roku planujemy je udostępnić klientom – zapowiada Magdalena Mazur-Wolak, dyrektorka Departamentu Relacji z Klientami.

Pierwsze zmiany w eZUS zostały wprowadzone w sierpniu 2024 roku. Pojawiła się wówczas nowa nazwa portalu oraz zmodyfikowany proces logowania, w tym logowanie dwuskładnikowe. Znacznie zwiększyło to poziom bezpieczeństwa klientów ZUS.

– Pod koniec roku w eZUS pojawią się usprawnienia w obszarze obsługi płatnika składek. Nasi klienci biznesowi będą mogli korzystać z portalu w nowej odsłonie. O zmianach będziemy szczegółowo informować i w razie potrzeby wspierać klientów w korzystaniu z narzędzia. Mamy jednak nadzieję, że nie będzie to konieczne, bo ono samo poprowadzi użytkownika „za rękę” – mówi Magdalena Mazur-Wolak.

Co nowego w eZUS

Strona startowa konta płatnika i nowe menu. Z nowego okna startowego płatnik składek uzyska

szybki dostęp do najbardziej interesujących informacji, takich jak: Saldo, e-ZLA, Sprawy płatnika, Wiadomości, Kalendarz wizyt. Płatnik będzie mógł personalizować układ i rodzaj prezentowanych kafli na stronie startowej i zarządzać nimi.

Składki i salda. Informacje o saldach dostępne będą w jednym miejscu w zakładkach: Bieżące saldo i salda z poprzednich miesięcy, Deklaracje składek (ZUS DRA), Informacje o należnych składkach i wpłatach. Ten widok zastąpi pięć dotychczasowych oddzielnych zakładki, co ułatwi klientom sprawdzanie rozliczeń z ZUS.

Katalog usług. W tej zakładce sprawy najczęściej wybierane przez klienta będą się wyświetlały jako podpowiedzi w sekcji „Wybrane dla ciebie”. Pozostałe będzie można wyszukać standardowo na liście lub za pomocą wyszukiwarki.

Wnioski i kreatory. Wszystkie wnioski będą dostępne w nowej wizualizacji. Przez poszczególne kroki będzie prowadził kreator z paskiem postępu – dzięki czemu klient będzie widział, na którym etapie się obecnie znajduje. Na końcu pojawi się jasna informacja, czy dokument został wysłany.

Wnioski wysłane przez płatnika i odpowiedzi na nie. Sprawy zostaną połączone w wątki. Klienci zobaczą, na jakim etapie jest dana sprawa, a jeśli pojawi się odpowiedź, zostanie wyświetlona pogrubioną czcionką. Klient będzie mógł zaznaczyć wiele dokumentów różnego typu i wysłać je łącznie w ramach zbiorczej wysyłki.

Wiadomości. W eZUS zmienią się nazwy dotychczasowych skrzynek odbiorczych. Zostaną podzielone na: Powiadomienia, Korespondencję z CKK, Komuni-

katy. W „Powiadomieniach” klient znajdzie subskrypcje i informacje np. o nowym dokumencie do odebrania. W „Korespondencji z CKK” będzie dostępna korespondencja z Centrum Kontaktu Klientów ZUS. W „Komunikatach” będą zamieszczane m.in. informacje o planowanej niedostępności portalu.

Planowane są także zmiany, które ułatwią korzystanie z portalu. Okna eZUS będą dostosowane do standardów dostępności cyfrowej oraz będą elastycznie dopasowywane do rozdzielczości urządzenia użytkownika.

Nowa aplikacja mobilna ZUS - mZUS dla Płatnika

W pierwszej połowie 2026 roku pojawi się kolejna aplikacja mobilna zbudowana przez ZUS – mZUS dla Płatnika. W tej aplikacji płatnicy składek będą mogli m.in.: przeglądać informacje o saldach; prze-

glądać informacje o zwolnieniach lekarskich; wysłać dokumenty do ZUS (RWN, RD-3, wniosek o zasiłek chorobowy A1, zgłoszenie umowy o dzieło); samodzielnie wygenerować zaświadczenie automatyczne; skontaktować się z CKK jako klient uwierzytelniony (połączenie priorytetowe, możliwość pełnego dostępu do indywidualnych informacji); umówić się na e-wizytę lub wizytę w placówce ZUS.

W kolejnym etapie – planowanym w drugiej połowie 2026 r. – płatnicy w aplikacji będą też mogli opłacać składki z wykorzystaniem płatności mobilnych. Platforma Usług Elektronicznych (PUE) ZUS to pierwszy polski e-urząd. ZUS udostępnił ten portal swoim klientom w 2012 roku. Korzysta z niego 13,6 mln klientów ZUS.

(red)

Ponad 4,2 tys. „emerytur Mama 4+”

REGION ▶ Mamy, które urodziły i wychowały lub tylko wychowały co najmniej czworo dzieci i nie wypracowały minimalnej emerytury, mogą po ukończeniu 60. roku życia otrzymać rodzicielskie świadczenie uzupełniające zwane „emeryturą Mama 4+”. W wyjątkowych sytuacjach o to świadczenie mogą ubiegać się także ojcowie po ukończeniu 65. roku życia

Program „Mama 4+” działa od 2019 roku. Jest skierowany do kobiet, które, żeby wychować co najmniej czworo dzieci, nie mogły podjąć pracy zarobkowej lub z niej zrezygnowały, w związku z czym dziś nie mają

prawa do emerytury, nawet na minimalnym poziomie.

– Świadczenie ma zapewnić im podstawowe środki do życia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. O matczyną emeryturę mogą ubiegać

się kobiety po ukończeniu 60 lat oraz w wyjątkowych sytuacjach ojcowie po 65. roku życia. W przypadku ojców świadczenie przysługuje, gdy matka dzieci zmarła, porzuciła rodzinę lub długotrwale zaprzestała ich wychowywania – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

We wrześniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych w województwie kujawsko-pomorskim wypłacił ponad 4,2 tys. świadczeń „Mama 4+”. W oddziale ZUS w Bydgoszczy wypłacono 2 155 świadczeń, a w Toruńskim – 2 083.

Kwota „Mama 4+”	Świadczenia
Maksymalna wysokość „matczynej emerytury” wynosi	1 878,91 zł brutto miesięcznie.

1 878,91 zł brutto miesięcznie. Taką kwotę otrzymują osoby, które nie pobierają żadnej emerytury ani renty i nie mają dochodu zapewniającego podstawowe środki do życia. Wysokość tych środków oceniana jest w odniesieniu do najniższej emerytury, która obecnie wynosi właśnie 1 878,91 zł brutto. Jeżeli osoba ubiegająca się o wsparcie ma już emeryturę lub rentę, ale w niższej wysokości, świadczenie „Mama 4+” stanowi dopłatę do kwoty najniższej emerytury. Na przykład, jeśli obecna emerytura wynosi 1 000 zł brutto, świadczenie uzupełniające wyniesie 878,91 zł brutto. Świadczenie jest co roku waloryzowane, co oznacza, że jego wysokość rośnie wraz ze wzrostem najniższej emerytury.

Świadczenie tylko na wniosek

Aby uzyskać świadczenie „Mama 4+”, należy złożyć wniosek do ZUS-u lub KRUS-u wraz z dokumentami potwierdzającymi sytuację dochodową i rodzinną. Prezes ZUS lub KRUS, przed podjęciem decyzji, ocenia, czy osoba ubiegająca się o wsparcie nie posiada dochodu zapewniającego niezbędne środki do życia. Przy rozpatrywaniu prawa do świadczenia uwzględniane są wyłącznie źródła dochodu osoby ubiegającej się o to wsparcie. W przypadku zmiany sytuacji, np. podjęcia pracy, uzyskania dodatkowych dochodów lub nabycia prawa do innego świadczenia – należy poinformować o tym urząd.

(red), fot. ZUS

Region

„Dobry start” – czas ucieka!

Większość rodziców i opiekunów złożyła już wniosek o świadczenie „Dobry start”. Osoby, które jeszcze tego nie zrobiły, powinny się pośpieszyć. Wnioski można składać tylko do 30 listopada.

Jeśli formularz zostanie przekazany po tym terminie, świadczenie nie będzie przysługiwać, a pieniądze przepadną. Wyjątek dotyczy dzieci, które po ukończeniu 24. roku życia uzyskają orzeczenie o niepełnosprawności po 30 listopada i nadal się uczą. W takim przypadku wniosek można złożyć później.

– Rodzice i opiekunowie niezależnie od dochodów i sytuacji zawodowej, mogą otrzymać jednorazowo 300 zł na zakup podręczników, zeszytów, przyborów szkolnych lub innego wyposażenia potrzebnego dziecku do nauki. Świadczenie wypłacane jest wyłącznie na konto bankowe podane we wniosku – informuje Krystyna Michałek, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Niektórzy rodzice myślą, że świadczenie 300 plus z programu „Dobry Start” przysługuje tylko do 18. roku życia dziecka. – Tymczasem można je otrzymać

dłużej – do ukończenia nauki w szkole, maksymalnie do 20. roku życia, a w przypadku dzieci z niepełnosprawnością do 24. roku życia. Program nie obejmuje dzieci w zerówkach ani studentów. Uczniowie ostatnich klas techników, liceów i szkół policealnych również mogą otrzymać świadczenie, nawet jeśli skończyli 20 lub 24 lata przed rozpoczęciem roku szkolnego, ponieważ wiek liczony jest rocznikowo – dodaje rzeczniczka.

Wniosek o „300 plus” można złożyć za pomocą jednego z czterech dostępnych kanałów online: aplikacji mZUS, Platformy Usług Elektronicznych PUE/eZUS, bankowości elektronicznej lub portalu Emp@tia. Przed wysłaniem wniosku warto sprawdzić, czy numer PESEL dziecka, nazwa i adres szkoły oraz aktualny numer konta są poprawne.

Dotychczas do oddziału ZUS w województwie kujawsko-pomorskim wpłynęło

niemal 171,8 tys. wniosków o świadczenie „Dobry Start” na 248,8 tys. dzieci. Do tej pory wypłacono świadczenia o łącznej wartości 71,5 mln zł. W skali całego kraju wnioski złożono na 4,7 mln dzieci, a do rodzin trafiło już blisko 1,35 mld zł.

Na platformie PUE/eZUS i aplikacji mZUS można w prosty sposób sprawdzić status wniosku, informacje o przyznaniu świadczenia, terminie wypłaty oraz jego wysokości. Jeśli wniosek wymaga dodatkowych wyjaśnień, ZUS kontaktuje się z rodzicami właśnie za pośrednictwem PUE/eZUS – co dodatkowo usprawnia obsługę spraw.

Od nowego roku szkolnego (2025/2026) wprowadzono zmianę dotyczącą uchodźców z Ukrainy. Świadczenie „300 plus” będzie im przysługiwać pod warunkiem, że dziecko uczęszcza do szkoły należącej do polskiego systemu oświaty.

(red)

Region

Komu wcześniej emerytura lub renta?

Emeryci i renciści otrzymują swoje świadczenia z ZUS-u w ustalonych terminach płatności. W listopadzie niektórzy z nich mogą jednak spodziewać się przelewu bankowego lub wizyty listonosza nieco wcześniej niż zwykle.

– Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca świadczenia emerytalno-rentowe w kilku terminach: 1., 6., 10., 15., 20. i 25. dnia każdego miesiąca. Jeśli termin wypłaty przypada na dzień ustawowo wolny od pracy lub na sobotę, świadczenie przekazywane jest wcześniej – informuje Katarzyna Krupicka, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie podlaskim.

Emeryci i renciści, których termin płatności świadczenia przypadał na 25 października, mogli spodziewać się wypłaty już 23 października. Osoby, do których świadczenia powinny trafić 1 listopada, otrzymały emerytury lub renty do 30 października. Dotyczy to zarówno świadczeń dostarczanych przez listonosza, jak i tych, przekazywanych na rachunki bankowe. – Do 7 listopada wypłaty otrzymają osoby, których termin płatności przypada

na 10 listopada. Z kolei listopadowe świadczenia należne 15 dnia miesiąca zostaną przekazane 13 listopada, ponieważ tego dnia przypada sobota – dodaje rzeczniczka.

Emeryci i renciści coraz częściej doceniają bezgotówkową formę otrzymywania świadczeń. W województwie kujawsko-pomorskim poziom ubankowienia świadczeń długoterminowych wynosi 82,11 proc., podczas gdy w skali kraju wskaźnik ten sięga 80,53 proc. ZUS zachęca seniorów, którzy nie korzystają z konta bankowego, aby rozważyli bezpieczny i wygodny sposób otrzymywania świadczeń w formie przelewów. Konto w banku to swobodny i stały dostęp do pieniędzy, dzięki czemu emeryci i renciści nie muszą czekać, aż listonosz zapuka do drzwi.

(red)

Dwa pogromy i zimny prysznic

PIŁKA NOŻNA ▶ Rozgrywki niższych lig charakteryzują się wysokimi wynikami, a co za tym idzie dużą zmiennością. Huśtawkę nastrojów zafundowali sobie w ostatnich tygodniach piłkarze Unii Wąbrzeźno, którzy po dwóch pogromach zanotowali wysoką porażkę. Ogólny bilans i tak jest pozytywny

Aż 6:0 pokonali na wyjeździe piłkarze Unii Wąbrzeźno ekipę Łokietka Brześć Kujawski w ramach 12. kolejki IV ligi. Trzy gole zdobył Jakub Nowak. Po dwóch remisach z rzędu Unii prowadzeni przez trenera Tomasza Paczkowskiego chcieli koniecznie zgarnąć komplet punktów, ale czołówka ligowa im się nie oddalała. Tak też się stało. Goście dobrze zaczęli mecz i już po kwadransie i голу Jakuba Nowaka prowadzili 1:0. Sytuacja dla Łokietka skomplikowała się jeszcze bardziej, gdy w 27. minucie ich zawodnik wyleciał z boiska za czerwoną kartkę. W końcówce pierwszej połowy trafiali jeszcze Nowak oraz Aron Maciejewski i po pierwszej połowie wąbrzeźnianie prowadzili 3:0.

WIĘCEJ ZDJEĆ NA NASZEJ STRONIE
WABRZEZNO-CWA.PL

Wynik, gra i fakt osłabienia Łokietka ustawiły mecz już po 45 minutach, ale Unia nie zamierzała zwalniać. W 64. minucie hat-trick skompletował Nowak. W końcówce na 5:0 trafił Jakub Boczek, a wy-

nik na 6:0 ustalił Maciejewski. Dla Unii była to siódma wygrana w 12. meczu. Po tej kolejce Wąbrzeźno z 24 punktami było trzecie. Druga Pogoń Mogilno miała tylko dwa punkty więcej. Liderujący Chemik

Bydgoszcz miał 34 punkty, ale pamiętajmy, że awansować można też z drugiego miejsca.

Już 25 października Unia rozegrała derbowy mecz z Lechem Rypin w ramach kolejki 13. Wynik?

Aż 7:0! Znowu hat-trick ustrzelił Jakub Nowak, dwa gole dołożył Aron Maciejewski, po jednym Jakub Węgrzyn i Mikołaj Wojdak. Po dwóch pogromach przyszedł czas na przysłowiowy zimny prysznic i mecz z najlepszym w lidze Chemikiem Bydgoszcz. Porażka 1:5 pokazała, że do pierwszego miejsca Unii jeszcze brakuje. Honorowego gola dla Unii zdobył w końcówce meczu Paweł Karbowiński.

Mimo to Unia utrzymała trzecie miejsce (27 punktów), choć czwarta Wisła Dobrzyń ma tyle samo punktów i mecz zaległy. Druga Pogoń Mogilno ma 32 punkty, zaś pierwszy Chemik aż 40. 8 listopada Unia podejmie u siebie Kujawiaka Kowal.

Tekst i fot. (ak)

Wydarzenie

Tenisiści w akcji

21 października br. w sali gimnastycznej Zespołu Szkół Zawodowych w Wąbrzeźnie odbyły się Powiatowe Zawody Sportowe w Tenisie Stołowym Szkół Ponadpodstawowych.

Nie zabrakło sportowych emocji, ducha walki i zdrowej rywalizacji. Wyniki rozgrywek przedstawiają się następująco: w kategorii dziewcząt zwyciężyła I drużyna ZS w Wąbrzeźnie, pokonując II drużynę tej samej szkoły. W kategorii chłopców ostateczna klasy-

fikacja najlepszych zespołów to w kolejności: 1/ II drużyna Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Wąbrzeźnie, 2/ I drużyna ZSO, 3/ I drużyna ZS w Wąbrzeźnie oraz 4/ II drużyna ZS w Wąbrzeźnie.

Zwycięzcy będą reprezentować powiat wąbrzeski pod-

czas półfinału wojewódzkiego 4 listopada br. w Inowrocławiu. Serdecznie gratulujemy wszystkim zawodnikom i życzymy powodzenia w dalszych etapach!

**Oprac. B. Walas
fot. Piotr Słupkowski**

Piłka nożna

Drużyna z charakterem

W 12. kolejce Ligi Młodzika Futgol Dębowa Łąka zremisował w meczu z Radzynianką 2:2. Mecz dostarczył wielu emocji!

– Po trudnym początku i dwubramkowej stracie nasi zawodnicy pokazali charakter i doprowadzili do remisu po pięknych trafieniach Tymona i Lucjana – czytamy na stronie Klubu Sportowego Futgol Dębowa Łąka.

Tamże kilka słów od kapitana – Franka: „Dzisiejszy mecz był bardzo wyrównany. Udało nam się odrobić dwubramkową stratę po pięknych bramkach Tymona i Lucjana. Zagraliśmy dobry mecz, jak na warunki pogodowe, które nie dopisywały. Brawo drużyna!”

Wśród komentarzy pod postem znajdujemy: „Dobry to mało powiedziane El Capitano,

to był wasz kolejny mecz, gdzie widać wasze serce do tego sportu. Umiejętnościami czysto piłkarskimi już doganiacie drużyny, które są zahartowane w boju ligowym, a wasz jest to dopiero pierwszy sezon w rozgrywkach. Wy macie się uczyć, a błędy zdarzają się najlepszym. Jestem z was dumny za to, co pokazaliście jako drużyna. Podążajcie tą drogą razem”.

Takiego wsparcia trzeba wszystkim zawodnikom. Zapewne Futgolowcy to docenią, jako drużyna z charakterem – określana tak przez samego trenera.

Oprac. B. Walas